

לקראת שבת מלכתא

ראש הישיבה נתן לי סטירה קלה ושאל אותי: "כמה שנים אתה כבר ראש ישיבה?"

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, בסיפור אישי מדהים
 עם הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל, ועל השמחה בעבודת ד'

מאת: הרב יעקב לוסיגמון

לקראת ימי הפורים הבאים עלינו לטובה ולשמחה, פנינו אל רבה של שכונת 'עזרת תורה בירושלים', הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, וביקשנו לשוחח בנושא השמחה.

למה בעצם חשוב כ"כ לשמוח, שאלנו?

הרב שטרן: הרב מבריסק ראה פעם קבוצה של ילדים שמשחקים להנאתם כשהם ששים ושמחים, הביט בהם ואמר שמאחר והם לא טעמו טעם חטא, שורה עליהם השמחה הטבעית שעמה נברא כל יהודי בעצם לידתו. רק אנתנו המבוגרים, אחרי שכבר חטאנו, איבדנו את המתנה המופלאה הזאת וקשה לנו לשמוח מבלי שתהיה לכך סיבה מיוחדת.

השמחה מביאה בריאות, היא מביאה קדושה, אין אדם שר שירה אלא מתוך שמחה, ורוח הקודש אינה שורה על האדם אם הוא איננו שמח.

עד כדי כך חשובה השמחה, שהראשונים אומרים שהסיבה שהקב"ה ברא את הציפורים היא בכלל שהן עפות ומצייצות ומביאות שמחה בלב הרואה אותן, לכן הן נבראו, כדי שאנחנו נראה ונשמח בהן.

מה בדרך כלל גורם לאדם לשמוח?

אני חושב שהשמחה הגדולה ביותר היא כשאדם משיג יעד, פותר אתגר ומגיע להבנה נכונה של משהו שהוא התקשה בו קודם לכן. לכן אנחנו רואים ש"אין שמחה כהתרת הספקות", ושליווד התורה משמח את האדם, כי הוא כל הזמן מגיע להבנה חדשה ולפתרונות של שאלות, להתרת ספקות."

מה עושים כדי שהשמחה תהיה שמחה של מצווה, ולא חלילה הוללות או סתם שמחה ריקה מתוכן?

הראשונים אומרים שהסיבה שבשמחת בית השואבה היו מרקדים דוקא חסידים ואנשי מעשה, כמו שאומרת המשנה, נעוצה בכך שכשאנשים כאלו, חסידים ואנשי מעשה שמחים, הרי זו שמחה של מצוה. אבל כשאנשים פשוטים שמחים, זה עלול להגיע חלילה למצב של הוללות.

הרעיון הוא להיות 'חסיד ואיש מעשה', ומי שלא זכה לכך, יכול לפחות לחתור לכיוון הזה, ולאמץ בכיוון הזה, להפנות את השמחה שלו לאפיקים חיוביים ולא להתפרקות והתהוללות חלילה. סתם לשתות יין ולהשתולל ברחובות, זה לא שמחה. זה הוללות. אבל מי שהולך לשמח אנשים חולים ושוברים, מי ששמח כדי לכבד את התורה ואת לומדיה, זו היא שמחה של מצוה.

נשמח לשמוע רעיונות איך מתגברים על העצבות?

מספרים על ה'דברי יואל' מסאטמאר שפעם באו אליו ושאלו אותו

הבחור ההוא תפס את עצמו בעקבות אותה שיחה, והתחיל להשקיע את כל כולו בתורה. עד היום הוא יושב והוגה בתורה, אני מכיר אותו ויודע כמה שהוא מתמיד עצום, וזה למרות שהוא לא קיבל שום 'שטעלע', ואין לו מזה שום תפקיד תורני וכדו'

סוודר ואחר כך תלך.

הבחור ניסה להתחמק ואמר שאין לו זמן ללבוש סוודר כי הוא יאחר להצגה, אבל ראש הישיבה לא ויתר ולחש לו על אוזנו בשקט "אני יודע שאחר כך יש עוד הצגה שם... לא נורא אם תאחר לראשונה...". כשהגענו לישיבה, הבחור הזה באמת לקח את הסוודר שלו ויצא בחזרה החוצה...

הייתי המום, וגם כעסתי מאוד על הבחור הזה. מאיפה הוא לוקח את החוצפה האדירה הזאת??

נכנסתי לראש הישיבה ואמרתי לו שאני לא מבין את ההתנהלות שלו. ככה מתנהגים לכוה בחור חצוף? ראש הישיבה היה צריך לתת לו סטירה ולזרוק אותו לצמיתות מהישיבה!

ראש הישיבה שמע לעצמי, ונתן לי סטירה קלה! "כמה שנים אתה כבר ראש ישיבה?", הוא שאל אותי, "אפילו לא יום אחד. אני ראש ישיבה כבר 50 שנה. את החינוך תשאיר לי".

אותו בחור מחוצף, היה ישן איתי בפנימיה. באותו לילה הוא העיר אותי, כשהוא רועד מפחד. הוא הבין כמה גדולה היתה החוצפה שלו, ותיאר לעצמו שלמחרת הוא צפוי לעמוד בפני ההשלכות של המעשים החמורים הללו. מיד בבוקר הוא ייקרא אל המשגיח ויקבל את ה'פסק' שלו...

אני התקשיתי לרחם עליו. אמרתי לו תאכל את מה שבישלת. לא היית צריך להתחצף!

בבוקר הוא רואה את הרב ניימן מדבר עם המשגיח, ובטוח שהם מדברים עליו ועוד רגע המשגיח יקרא לו. אבל לא! לא קורה כלום. אולי בתחילת השיעור? גם לא.

והנה בשעות הצהריים אנחנו מדברים יחד ופתאום מגיע ראש הישיבה וצועד לקראתנו. רגליו של הבחור נקשו זו לזו, והוא אמר לי ברעד לא מוסתר, "עכשיו זה הסוף שלי!".

ראש הישיבה מתקרב, פונה אליו, צובט לו בלחי בחביבות ושואל אותו: "נו... מה חידשתם היום?".

מתי צריך לומר את 'פרשת המן' ביום שלישי של פרשת 'בשלח', שאז כידוע זאת סגולה מיוחדת לפרנסה.

התשובה שלו היתה שצריך לומר את הסגולה הזאת עד השעה 8:00 בבוקר, ולאחר מכן ללכת לעיסוקין...

המסר של הסיפור הזה הוא שכל הסגולות והרעיונות זה דברים טובים ונחמדים, אבל בפועל צריך לעבוד כדי להשיג מה שרוצים להשיג. זה הטבע שטבע הקב"ה בעולמו. אם מישהו סובל מדיכאון כרוני, שלא יחפש סגולות, אלא ילך לקבל טיפול שיעזור לו בעז"ה לצאת מהמצב הזה. מי שב"ה לא נמצא במצב הזה, שישמח את עצמו בדרכים אחרות.

אחרי שאמרנו כל זאת, חשוב לזכור שהעצבות מגיע בדרך כלל בגלל הרגשה שכלום לא הולך לי, ושמישהו עשה לי משהו וכדו'. אבל אם חיים עם אמונה שלמה שהקב"ה מנהל ומנהיג את העולם, ושהוא עשה עושה ויעשה את כל המעשים, ושכל מה שהוא עושה זה לטובה, אז ממילא כבר נעלמת לה העצבות ובמקומה באה השמחה.

נשמח אם הרב יספר לנו על רגעים מיוחדים של שמחה הזכורים לו מהעבר?

"אני נזכר עכשיו בסיפור מופלא שהייתי עד לו בבחורותי. למדתי בישיבת 'אור ישראל' אצל הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל. יחד אתי למד שם גם בחור ממשפחה פשוטה מאוד, אביו היה פועל במע"צ והוא היה הבן הגדול בבית. הוא היה בעל כישרון גדול, ממש גאונות היתה בו, אבל כמעט כמו שהוא היה בעל כישרון, כך הוא גם היה רחוק מיראת שמים.

הרב ניימן היה נוהג לצעוד מדי יום לבית הכנסת הגדול של פתח תקוה כדי לאסוף תרומות מהמתפללים שם, לטובת החזקת הישיבה, ובכל יום הוא היה לוקח איתו בחור אחר מהישיבה שהיה מלווה אותו, ובזמן הזה הוא היה בעצם מחזק את הקשר בינו ובין תלמידי הישיבה.

באחת הפעמים, כשהגיע תורי ללכת עם ראש הישיבה, אני מבחין מרחוק בבחור ההוא, כשהוא הולך באמצע ה'סדר' ומגיע ממולנו. אנחנו חוזרים לישיבה והוא יוצא ממנה, בעיצומו של יום לימודים שגרת...

האמת שהייתי קצת לחוץ, בשביל הבחור, שלא "ייתפס על חם". סימנתי לו בתנועת יד שיפנה לאחוריו וימצא פינה להתחבא בה עד שראש הישיבה יעבור, אבל הוא החציף פנים וסימן לי בחזרה בתנועת יד מזלזלת, שלא אכפת לו בכלל שראש הישיבה יראה אותו. ואכן, כעבור שניות אחדות הבחין בו הרב ניימן ושאל אותו: להיכן מועדות פניך.

לתדהמתי לא היה גבול. הבחור השיב לראש הישיבה בלי להתבלבל שהוא עכשיו ממחר למקום מפוקפק.. להצגה..

נאלמתי דום. חשבתי שראש הישיבה יסטור על לחיו ויורה לו שלא לשוב לעולם לישיבה, אבל הרב ניימן השיב לו בשוויון נפש: "אבל למה אתה הולך בלי סוודר?! קר בחוץ, אתה תצטנן ואמא שלך תכעס עלי שלא שמרתי עליך כראוי. בוא אתנו לישיבה, תלבש

הייתי צריך לתת לו, או צביטה חביבה בלחי?!

אני זוכר איזו שמחה עצומה אפפה אותי באותם רגעים. אח... לא אוכל לשכוח איך שמחתי אז לשמוע את התוכחה החביבה הזאת מראש הישיבה הנערץ. איזה ראש ישיבה היה לי! איך זכיתי לכזאת מתנה נפלאה!

עברו שנים, הרב נימן נפטר בשיבה טובה, ולהלוייתו הגיעו גדולי עולם בהם הגאון רבי חיים קרייזווירט זצ"ל שגם הספיד אותו בדמעות שלישי. בדרך לבית הקברות, נסעתי עם הרב קרייזווירט ברכב, וסיפרתי לו את הסיפור המופלא הזה. השיב לי הגר"ח: "חבל שלא שמעתי את הסיפור הזה לפני ההספד, הייתי מוסיף את זה להספד שלי עליו". ועם כל זה לא נחה דעתו, והוא ביקש לעצור כי יש לו כמה מילים להוסיף על ההספד, אז הוא עמד על יד קברו הפתוח של ראש הישיבה, וסיפר את הסיפור הזה, בעוד הקהל כולו מזיל דמעות של צער על לכתו של הענק שבענקים, שידע לחנך כל נער על פי דרכו, לצבוט בלחיו של זה שהולך למקומות מפוקפקים, ולסטור על לחיו של זה שחושב שצריך לזרוק את ההוא מהישיבה...".

ענינו לו, דיברנו קצת בלימוד וראש הישיבה ממשיך ללכת לבחור הבא, כאילו לא קרה כלום!

בערב הבחור הזה כבר נשבר. הוא כבר לא יכול היה לעמוד בבושה ובלחץ. הוא נכנס לראש הישיבה ופרץ בבכי, כשהוא מתנצל על חוצפתו ועל מעשיו.

ראש הישיבה אמר לו... "תלמידי היקר... אבא שלך עובד במע"צ, הוא מרוויח מעט מאוד כסף, ומתוך הלירות הבודדות שהוא מקבל בחודש, חצי לירה הוא משלם לישיבה שתחנך אותך. תראה כמה חשוב לו שתלמד בישיבה ותהיה תלמיד חכם. אתה הבן הגדול בבית, אם אתה תהיה תלמיד חכם, רוב הסיכויים שגם האחים שלך יצעדו בעקבותיך וילכו בדרכך. אבל אם אתה תהיה פועל פשוט ותקטוף תפוזים, גם הם יהיו קוטפי תפוזים.

"עכשיו אני שואל אותך, למה אתה עושה את זה לאבא שלך? לאמא שלך? איך אתה ככה גוזר עליהם אכזבה נוראה כל כך ומפח נפש כזה גדול. בהתנהגות שלך אתה לא רק מאכזב אותם ממך עצמך, אלא מכל האחים שלך, הצעירים ממך. אתה גוזר את הדין של כל המשפחה שלך, שלא יהיו שם תלמידי חכמים, שלא יהיו יהודים שומרי תורה ומצוות... למה???"

הבחור ההוא תפס את עצמו בעקבות אותה שיחה, והתחיל להשקיע את כל כולו בתורה. עד היום הוא יושב והוגה בתורה, אני מכיר אותו ויודע כמה שהוא מתמיד עצום, וזה למרות שהוא לא קיבל שום 'שטעלע', ואין לו מזה שום תפקיד תורני וכדו'. הוא לומד פשוט כי חשקה נפשו בתורה.

אבל הסיפור עוד לא נגמר. בחתונה של אותו בחור, כמה שנים מאוחר יותר, הגעתי להשתתף בחופה. גם הרב נימן היה שם. הוא פגש אותי, כשהבחור המתמיד הזה צעד אל החופה, עומד להתחתן עם בת למשפחה חשובה של רבנים ותלמידי חכמים מופלגים, ועומד להקים בית יהודי אמיתי של תורה והתמדה. הרב נימן ניגש אלי, צבט לי בלחי בחביבות, ושאל אותי... "נו?? אז מי צדק? סטירה

הוציא הגוי סכין גדולה והזהירו, שאם לא יאכל וישתה מבשרו ויינו - יהרגהו. בלית ברירה אכל ושתה והתענג היהודי על הסעודה. לפתע חזר בו הגוי, וביקש מחילה, נענה היהודי: "אינני מוחל לך שלא נתת לי לסיים את הסעודה..."

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על פורים

לקראת שבת מלכתא שמות חלק ב' מיוחד לפורים, להזמנות: 02-560-9000

כאשר היה חוזר מחו"ל היו בני הישיבה נוסעים לקבל את פניו בשדה התעופה בלוד בשירה ומחולות. רבינו, לא שבע נחת מהעסק שעשו ומביטול התורה שנגרם מכך ובפעם הבאה שנסע ביקש מראש שלא יבואו. כמה מהבחורים הלכו לשאול את הגרש"ז אויערבאך מה לעשות, הגרש"ז פסק להם שהם חייבים לנסוע. כשהגיע וראה את התלמידים ממתנינים לו בנמל התעופה, התפלא על זה...

מבט על הענווה והחכמה של הנהגות הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

"וְקִדְשֵׁת אֶתְּךָ וְיָקָהוּ לִי" (שמות מ', י"ג)

הסבא מקלם זצ"ל היה אומר: להצטער בצער חברו כראוי צריך להיות אדם גדול, אך לשמוח איתו בשמחתו כראוי צריך להיות מלאך. שמחתו של רבינו בשמחת הזולת היתה מופלאה, למרות שקידתו וניצול כל רגע הקפיד להשתתף בשמחות אליהן הוזמן, גם אם היה הדבר כרוך בזמן שהיה עבורו כה יקר ובטרחה של נסיעות וטלטולי דרכים. כך היה אצל תלמידים שנסע למרחקים גדולים לשמוח איתם בשמחתם. לעת זקנותו המופלגת ארע פעם שנסע נסיעה ארוכה ומתישה לאירוסין בצפון הארץ, אלו שנסעו איתו חשבושמן הסתם יש לבחור איזה קשר הדוק וחיבה יתרה אצלו, אך מה הופתעו כששאלם בדרך מה שמו של הבחור ומה טיבו.

כשם שטרח לשמוח עם בני הישיבה כך עם כל מכריותו ושביו השכונה וכו' שהיה טורח והולך לשמחם ומשתתף איתם בלב ונפש. פעם, בעת רצון, שאלו תלמיד על הנהגה זו של ההליכה לשמחות, באמרו, הרי רואים אנו שהרבי מקדיש לזה זמן כמעט בכל יום ולמרות שהרבי לומד בדרכים ובלי ספק ממשיך לחשוב בלימוד גם כשלא אפשרי שהספר יהיה פתוח, בכל זאת הלא ודאי שזו טרדה, כי הנסיעות והטלטולים שהרי שמעתתא בעי צילותא? השיב לו רבינו במילים קצרות. איך לך מושג עד כמה נתבע מהאדם להרגיש את זולתו, לשאת עמו בעול ולשמוח בשמחתו.

"יש לי גב רחב"

מכח עבודה זו קשה היה לו לרבינו לראות אנשים לא רגועים וכשראה מישהו עצוב ומוזדאג דאג להפיג את צערו במילה טובה והערה מחוייכת וכך הרגיע ושימח. בחופה בה סידר קידושין, כיבדו לקרוא את הכתובה רב אחד והלה מצא בכתובה פגמים מפגמים שונים, העיר הערות ותיקונים בנוסח שעייכבו את החופה לזמן רב. רבינו הבחין שההורים ואולי גם החתן נבוכים ודאג לעשות אוריה נעימה בהערות מחוייכות שגרמו לכולם לחייך. עד כדי כך שכאשר הלה אמר שחייבים לתקן כך וכך אמר לו רבינו: לי יש הלא גב רחב

(בגלל הטליתות) ניתן לכתוב עליו את התיקונים שאתם מציעים וכדו'.

לפעמים כשהבחין שהחתן בחופתו מתוח ונבוך היה דואג לדבר איתו בנעימות שירגע ויחייך. לא אחת אחרי שבירת הכוס היה אומר לחתן: עכשיו זה סופי! ודברים דומים.

כידוע היתה לרבינו הנהגה להשתדל לאכול רק מסעודת מצוה. פעם הוזמן לסעודה שאמורה להיות סעודת מצוה, אלא שכשהגיע התברר שלשיטתו היא לא היתה סעודת מצוה ואף לא דובר בה דברי תורה, לכן החליט לאחל מזל טוב וללכת. לבסוף נשאר. בדרכם חזרה שאלו מלווהו הלא תיכנת לשבת. אמר לו רבינו כאשר עמדתי לצאת הבחנתי שבעל השמחה נפגע, הבנתי שנפגע בעקבות כך שאיני אוכל בסעודתו, לכן החלטתי להשאר. בפעם נוספת שנהג בהנהגה מסויימת ונשאל עליה מתלמידים שרצו ללמוד מאורחותיו בהבנת הנהגתו זו, ענה רבינו: "הנני מחמיר בבין אדם לחברו".

פעם התקיימה שמחת בר מצוה לבן אחד התלמידים ביום שלג וקור עז, רבים לא הגיעו משום כך ודוקא רבינו שהיה כבר זקן מופלג טרח

אחד מידידי הישיבה באנגליה עשה פעם מסיבת תה למען הישיבה. המסיבה נערכה בחוג מצומצם של בני משפחה ואורחים בודדים. כשהגיע רבינו החל לדבר באידיש העירו לו שלמרות שכולם מבינים אידיש השפה המדוברת פה היא אנגלית ולכן אולי זה עדיף, אך רבינו המשיך לדבר באידיש. כששאלוהו שוב הגיב ואמר אולי מישהו פה אינו מבין אנגלית. הדבר היה לפלא מי מאנשי אנגליה לא יודע אנגלית, אך האמת היתה שבין הנוכחים היה ראש ישיבה צעיר מארץ ישראל שרבינו לא הכירו ולא ידע מיהו והיה מאורחי בעל הבית לכן השתתף במסיבה והוא אכן לא ידע אנגלית. ראו עד כמה רבינו מתחשב אולי מישהו לאיבין את דבריו ויצטער

מבין כל מעלותיו המיוחדות של רבנו בלטה באופן מיוחד מידת הענוה, הוא נהג עם כל אחד ואחד כשווה בין שווים וכאשר דיברו איתו הצניע את כל גדלותו העצומה ונתן לשני הרגשה נעימה. הגה"צ רבי שלמה ברעוודא דיבר פעם עם אחד מתלמידי הישיבה על דרגתו העצומה של רבינו, ואמר לתלמיד, אתם נכנסים לשאול שאלה, להתיעץ ומיד כאשר נתקלים במאור פניו והחיוך הרחב שלו שוכחים במי המדובר, כשאני מדבר איתו, עוד לפני שהוא מתחיל עם החיוך שלו אני מזכיר לעצמי במי המדובר. בשיחותיו היה רבינו מזכיר את הבקשה שמבקשים בסוף תפילת שמונה עשרה: "ונפשי כעפר לכל תהיה. פתח לבי בתורתך". והיה מבאר, ראשית לכל אנו מבקשים להיות בדרגה מופלגת של ענווה - "כעפר לכל תהיה" ורק לאחר מכן מבקשים על "פתח לבי בתורתך". כי ככל שיהיה האדם מופלג בענוה יפתח לבו יותר וראוי לספוג תורה וממילא להיות תלמיד חכם.

גם כאשר היה חוזר מחו"ל היו בני הישיבה נוסעים לקבל את פניו בשדה התעופה בלוד, שם היו מקבלים את פניו בשירה ומחולות. רבינו בענוותנותו לא שבע נחת מהעסק שעשו מבואו ומביטול התורה שנגרם מכך ובפעם הבאה שנסע ביקש מראש שלא יבואו. כמה מהבחורים הלכו לשאול את פוסק הדור הגרש"ז אורבך מה לעשות, מחד רוצים הם לכבדו, מאידך הוא הורה לא לבא. הגרש"ז פסק להם שהם חייבים לנסוע כיון שהוא מוסר את נפשו עבורו בנסיעתו לחו"ל. כשהגיע וראה את התלמידים ממתנינים לו בנמל התעופה, התפלל על זה, והם השיבו שהלכו לשאול את הגרש"ז אורבך זצ"ל, ואמר שחייבים לנסוע, להכיר טובה לראש הישיבה על מסירות נפשו בנסיעתו לחו"ל למען בחורי הישיבה. מששמע מזאת, לא הוסיף למחות.

(מתוך הספר: מגדלתו ומרומותו)

והגיע להשתתף. אבי הבן שאל את רבינו למה כה טרח והלא היה באופרוף שהתקיים בישיבה ואף דיבר ולשם מה הטריח את עצמו, הלא שלג בחוץ וקור עז, ענה רבינו ואמר: "אדרבה, ווייל סייז דא א שניי האב איך גקומען" - "דווקא השלג היה סיבה עבורי לטרוח ולבא".

"המלכת את הברך"

יהודי ישב לידו בסעודת שמחת מצוה ושאלו האם נכונה העובדה שיש לו תפילין שכתבם הסופר הידוע רבי נתנאל סופר. השמחה התקיימה בביתו שם היה חובשם בדרך כלל (הוא נהג לא להוציא מהבית). אותו יהודי הוסיף ואמר שהיה רוצה פעם לראותם, הוציא רבינו את התפילין מראשו ומסרם לו. יש בכך חידוש עצום, הלא סיפרנו לעיל איזו זהירות נזהר בכל שניה של מצוה ובפרט מצות תפילין, אך אם זה ישמח יהודי זה, גם זו מצוה עצומה שאין ערוך לה.

לפני אחת מהנסיעות לחוץ לארץ, שאלוהו בני הבית, האם יש דבר מסויים שברצונו לקחת, מלבד מה שהם יודעים שהוא צריך. אמר להם רבינו שלא ישכחו לשים במזוודה את מעיל הגשם שלו. שאלוהו בפליאה: והלא קיץ עכשיו בארה"ב ונדיר שיהיה קר בעונה זו, בפרט שהמקום במזוודה מוגבל למשקל מסויים ומעיל כזה שוקל שמונה פאונד. השיב להם רבינו, אני יודע שזה לא נצרך עכשיו, אך מעיל זה קיבלתי במתנה מקרובת משפחה והיא בודאי תבא לראותי שוב ותשמח לראות שהבאתי אותו למקרה שיהיה קר, לכן השתדלו למצוא לו מקום במזוודה

הזהירות מגרימת אי נעימות

פעם הגיע לברית מילה והנה תוך כדי שהגיע לאולם הופיע לפתע האדמו"ר של אותו תלמיד שהזמינו לסנדקאות. היה זה אדמו"ר חשוב ואותו תלמיד היה חסידו המובהק, והבין שקרתה כאן איזו תקלה. הוא שלח את אחד הבחורים שישאל את אחד המשב"קים מי הזמין לסנדקאות בברית זו. הלה הלך ושאל ונאמר לו שידוע להם שראש הישיבה של אותו חסיד הזמין כסנדק, אך עדיין יתכן שהרבי יהיה.

רבינו המשיך ונכנס לאולם ניגש לבעל הברית וברכו למזל טוב ולאחר מכן יצא בלאט מהאולם. נהגו רבי אסא ויטו שאלו מדוע הוא הולך, הלא התברר שהם יודעים שראש הישיבה הוא הסנדק. הסביר רבינו אני מעריך שאותו חסיד לא חלם שהרבי יכבדו בנוכחותו ולכן כיבדני. עכשיו כאשר שנינו פה הוא יחוש אי נעימות עצומה, מחד הוא כיבדני מאידך ודאי הוא מרגיש איך יתכן לכבד מישהו אחר כאשר הרבי פה, לכן הבה ונלך ונחסוך ממנו את אי הנעימות.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

לפני שהלך לישון לקח הכסיל פתק ורשם כל מה שהוא צריך לזכור, שהבגדים מונחים סמוך לארון, והנעליים סמוך למיטה, והדבר האחרון היה כתוב שהראש מונח על הכרית. למחרת היום, לקח את הרשימה והתחיל לחפש דבר אחר דבר, ואכן מצא את הבגדים. בסוף הרשימה ראה שכתוב שהראש נמצא על הכרית, ובדק ולא מצא שם את הראש, אז שאל...

פנינים יקרים משיעוריו הנפלאים של הגה"ח ר' מנשה ישראל רייזמאן שליט"א

"וְכָל אִישׁ אִשׁוֹ אֲשֶׁר נִמְצָא אִתּוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן" (שמות ל"ה, כ"ג)

וכל איש אשר נמצא איתו. תכלת או ארגמן או חולעת שני וכו'. כדי להביא למשכן השם, חלף אפי' אם יש לך רק אחד מהם, תביאנו למשכן השם (ש"י)

כתב הגאון רבי שלמה קלוגר דכאן למדנו יסוד גדול, שכל אדם צריך לעבוד את ה' עם המדרגות והכישרונות שלו, אם יש לך בביתך רק ארגמן, תבין שתפקידך במשכן הוא רק להביא ארגמן. ואפי' שיש שלימות יתרה להביא זהב, אם מצאת בביתך כמות מרובה של ארגמן, אל תלך למכור אותו תמורת קילו זהב להביא למשכן זהב, ואז יהיה לך שותפות בארון ומנורה, אלא תביא ארגמן או שערות של עיזים, כל מה שיש לך תביא, אתה צריך לעבוד את ה' עם ארגמן או שערות עיזים, כיון שזה 'נמצא איתך'. אם אתה הולך להפוך את שערות העיזים לזהב, זהו 'בקשו חשבונות רבים'.

כל אחד צריך לדעת שהוא עולם שלם בפני עצמו, ויש לו תיקון מיוחד משלו, וכשיתקן את עצמו, יושלם התיקון הכללי של נשמות ישראל. אך אם הוא הולך לבדוק מעלותיהם של אחרים, ומנסה לחקות את אחרים, אולי הוא נהיה איש אחר, אך הוא אינו עצמו. כל אחד צריך לבדוק את הכישרונות שיש לו, 'כל אשר נמצא איתו', כמובן שיכול לבקש עזרה וסיוע איך לעבוד את ה' עם הכישרונות שלו. אך לא לחקות אחרים.

אע"פ שקנאת סופרים תרבה חכמה, היינו שתרבה חכמה בכוחות שיש לך, ולא במה שיש לחברך. כנודע שהגרי"ז מבריסק אמר על עצמו ש'נכשל' בזה, שפעם אחת שוחח עם הגאון מטשעבין זצוק"ל, ונחלשה דעתו מעוצם בקיאותו בתורה, ולתקופה אחת התחיל ללמוד בזריזות בדרך לקנות בקיאות. אך לאחר תקופה עזר ואמר 'אנן בדידן ואינהו בדידהו', כי כל אחד צריך ללמוד לפי הנוסח שלו. כמ"ש 'כל איש אשר נמצא איתו'.

וכן מסופר על מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, בבחרותו למד בפתח תקוה בישיבת לאמז'ה, ולא השתלב עם סדרי הישיבה ולא היה נחשב ממוצטייני הישיבה, אביו הסטייפלער הבין בנפש בנו, וציווה עליו שיתחיל ללמוד בבקיאות, לקנות כל חלקי התורה, אם היו מייגעים את הגר"ח בבחרותו שבשנה זאת ילמד רק בבא קמא ולא יפתח שום ספר אחר, היו קוברים ומאבדים גדול מישראל כזה.

ובאמת שלאחר שזכה לבקיאות גדולה כזאת, הרי הוא למדן עצום, מי שלומד דרך אמונה עם ביאור הלכה, רואה למדנות ועמקות עצומה נפלאה, וכל זה בא לו לאחר שקנה דרכי הבקיאות. ואביו הסטייפלער אע"פ שהיה בקי נפלא בזרעים קדשים וטהרות, הוא זכה לבקיאות אחר העיון, ובנו הגר"ח זכה לעיון אחר הבקיאות. כל אחד עם הכישרונות שנתן לו השי"ת. אוי למי שקובר את הכישרונות שיש לו, ועסוק בחיקויים. ואשרי מי שמביא למשכן שמו ית' 'כל אשר נמצא איתו', אם זהב זהב, ואם שערות עיזים שערות עיזים'.

אע"פ שמי שמביא זהב יש לו חלק בקדש הקדשים, ומי שמביא שערות עיזים אין לו חלק בקדש הקדשים, כבר המשיל החפץ חיים שכל העולם הוא כמו תזמורת נפלאה לכבוד הבורא כל עולמים יתברך שמו ויתעלה, ויש אחד שתפקידו רק להוסיף צפצוף קטן אחת לכמה דקות. אם חסר הצפצוף שלו משום שהוא עסוק לחקות את הזמר השני שעומד לצדו, הרי חסר הצפצוף שלו בתזמורת הכללית של עולם, כי הוא לא מילא את תפקידו.

(יום ה' ויקה"פ ע"ו)

הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע היה דרכו לדבר בלשון חכמה. הוא היה אומר: מהו החילוק בין חכם לטיפש, החכם לפני כל דבר שהוא עושה, הוא חושב איפה הראש שלי עכשיו. אך הטיפש רק לאחר כל דבר שהוא עושה, הוא חושב, אוי, איפה היה הראש שלי...

[ואכן שם עלה לגדולה וכיון שקיים את התורה מעוני, זכה לקיימה בסוף מעושר גדול]. לאחר המרחץ אמר להרבנית שתלווה מעות על המשכון, ותכין עוד כמה מנות לסעודות השבת, כיון שיבואו בשבת כמה אורחים חשובים.

והנה השמש הנ"ל מיאן לצער כ"כ את הב"ח, והשאיר את הכתב פיטורין בכיסו ולא נתנו לב"ח לפני שבת. ובערב שבת אמר לפרנסי העיר שלא יתלו את האשמה בב"ח אלא בו בשמש, כי הוא עדיין לא נתן לו את הכתב פיטורין. וכאן ישב הב"ח במקום הקבוע של הרב כדרך כל שבת ושבת.

במוצ"ש הגיע השמש לביתו וחלץ נעליו בצער רב ונתן לו כתב הפיטורין. הב"ח שמח לקראתו ואמר לו שכבר אין צריך לתת זה הכתב, כי הוא כבר נתמנה להיות רב בקראקא. אך כיון שהשתדלת במסירות נפש שלא לצער אותי ולא נתת לי הכתב בערב שבת וסיכנת את פרנסתך לכבודי, לכן תזכה שיהיה לך בן צדיק, ונולד לשמש בן ששמו ר' יצחק, והרה"ק רבי העניך אלסקער (בעל לב שמח) חתנו של השר שלום מבעלזא היה נכדו של רבי יצחק הנ"ל. (יום ד' ויקה"פ ע"ה)

בשבת קודש הייתי בבני ברק, שמעתי מהאדמו"ר מטשערנוביל שליט"א על מה אומרים בברכת המזון אנו מבקשים פרנסה מידך הפתוחה והמלאה הקדושה והרחבה, ויש להבין בשלמא הפתוחה המלאה והרחבה, ניחא, אך מה יש לקדושה עם פרנסה, ויש גורסים 'הקדושה' משום קושיא זאת, אך רוב אומרים 'הקדושה'. ותירץ שאם הפרנסה באה מידך המלאה הפתוחה בלי הקדושה, איני רוצה פרנסה כזאת. לכן הכניס את הקדושה בין המלאה לבין הרחבה, שהקדושה תהיה במרכז העסקים, אם אין הצינור קדוש, אם הפרנסה באה רק ע"י אינטרנט בלי סינון, איני צריך פרנסה כזאת. לא חשיד קוב"ה לתת פרנסה ליהודי דווקא באופן שהוא מתנגד לקדושה וטהרה.

(יום א' פר' שמות ע"ו)

(לקט מתוך עלון ממשקה ישראל ויקהל פקודי - תשע"ח)

החכם חושב לפני התפילה לפני מי הולך להתפלל, והטיפש חושב איפה היה הראש שלי בעת התפילה.

וסיפר משל, פעם אחת היה כסיל שביקש לעשות סדר בחייו, ולפני שהלך לישון לקח פתק ורשם שם כל מה שהוא צריך לזכור ולא לשכוח, וכתב שהבגדים מונחים סמוך לארון, והנעליים סמוך למיטה, והדבר האחרון היה כתוב שהראש מונח על הכרית.

למחרת היום כשקם בבוקר לקח את הרשימה והתחיל לחפש דבר אחר דבר, ואכן מצא את הבגדים סמוך לארון את הנעליים סמוך למיטתו, בסוף הרשימה ראה שכתוב שהראש נמצא על הכרית, ובדק ולא מצא שם את הראש. ושאל, איפה אני נמצא...

כך נראה מי שנוכח לאחר התפילה שצריך ראש... הוא שואל איפה הייתי נמצא עד עכשיו. ולכן צריך לשים את רשימת הראש בתחילת הרשימה, שאז היה מוצא את עצמו בתחילת הרשימה. (יום ב' ויקה"פ ע"ה)

ידוע שהב"ח היה חי בעניות ודחקות גדולה עד מאד, וכשכיהן ברבנות העיר בעלזא היו אנשי בעלזא ממעטים ומעכבים במשכורתו, ואפי' לא היו לו מעות לקנות נרות.

כיון שלא היה לו מעות, היה לומד בתוך חשכת לילה במסירות נפש. ואמרו בני העיר שכפי הנראה שהב"ח ישן כל הלילה, שהרי אין דולק שם נרות. וגם לא היה לו מעות לקנות עצים לחמם את הבית. וכשאינן עצים להתחמם בקור הרוסי הלך הב"ח לקנות י"ש בהקפה עד שיתנו לו בני העיר דמי הרבנות ויוכל לשלם, ואזי ריננו בני העיר שהרב מסתובב בבית המרזח ושותה ועושה חובות, וישן כל הלילה. בקיצור קיימו בהידור רב 'הרצחת וגם ירשת'.

עד שהחליטו בני העיר לפטור אותו מן הרבנות וכתבו כתב פיטורין ונתנו בידי השמש שילך אל הב"ח בערב שבת ויתן לו הכתב, ויזהירו שבוזה השבת כבר לא ישב במקומו הקבוע של הרב, כיון שכבר איננו רב. באותו ערב שבת רחץ הב"ח בחצרו, [כי לא היו לו מעות ללכת לבית המרחץ] ובתוך כדי רחיצה שמע עופות מדברים [כי ידע שפת העופות] שבוזה השבת יתארחו אצלו ג' רבנים חשובים מהעיר קראקא ויביאו לו כתב רבנות שיבא לכהן כרב בעיר הגדולה קראקא

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

חשבת לי לעצמי: הרי למרן החזו"א, לא היו ילדים שימשיכו את דרכו אחריו, הוא היה בעל ייסורים לא קלים, ובביתו שררה דלות, אך השמחה שהיתה על פניו כל הימים - אין לשער ואין לתאר, ולא רק שהוא היה שרוי בשמחה כל ימיו, הוא עוד שימח אחרים, והעיר למי שאינו מתנהל בשמחה בכל כוחו...

שיחה מיוחדת עם הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א, לפתיחת אוצרות השמחה בימינו

לתלמידים דבר מה, תמיד הדרך הבטוחה והטובה ביותר היא דרך משיכה, למשוך לבם לאמת ולמקור החיות של האדם, ולהכרה האמיתית מה תפקידו בעולמו, ולא בחזקה שהיא אינה הצורה הטבעית והראויה ביותר!

מהי השמחה הנצרכת לכל יהודי בכל הליכותיו?

הגר"ב פינקל: השמחה היא מצווה תמידית, כפי שנאמר "מצווה גדולה להיות בשמחה", והיא מצווה אותנו שיש לכולנו לשמוח, ואין זה רק שמחה זמנית כשמחת החג, אלא כיהודים חייבים לנו לקיים את השמחה בשלימות, ואם חושב האדם כי השמחה היא הוללות, ודאי שאין צריך האדם לעשות כן, אבל אם יודע הוא כי השמחה היא בעצם תפקידו בחיים, בידעו כי הוא עושה רצון קונו, חובה עליו לשמוח ככל שיוכל בענין זה.

ישנה אמרה נודעת מהרבי הקד' מברדיטשוב זיע"א, שהבחין יום אחד ב'גוי-ערל' שהיה שמח ומרוצה מעצמו, והתבטא אודותיו לחסידיו - איך הגוי הזה יכול להיות שמח, אם מעולם לא בירך את הברכה "שלא עשני גוי"...

הפשט בכך, שאין זו שמחה אמיתית אלא חיצונית, כי אותו גוי זלל משהו והגיע לסיפוק רגעי, וחושבים הרואים כי מצוי ושרוי הוא בשמחה מיוחדת, אך אנו זכינו כי השמחה האמיתית היא בהיותנו יהודים, וזה ממשיך כל העת ביתר שאת.

הגר"ב פינקל: השמחה הראשונה שיש לאדם לשמוח בכל עת, ולא דווקא בימים אלו, היא בזכות הדבר שהוא נבחר להיות מהעם המיוחד שבחר בו הקב"ה לבניו. אם אדם חושב על כך, זה מצד עצמו כבר מרומם אותו לשמוח, ולהכיר באמת המשמחת למרות כל הניסיונות שהם מנת חלקו.

הדוגמה המוחשית לכך, אוכל להעיד את ששמעתי מהגאון רבי נטע פריינד זצ"ל. הוא כנער, היה מקורב מאוד למרן החזו"א זיע"א, והוא סיפר לי פעם, כי למרות שהיה אדם שמח מטבעו, כשהגיע למרן החזו"א, הוא קיבל ממנו הערה שהוא אינו מתנהל די בשמחה כפי הנצרך...

וסיפרו על מרן החזו"א זיע"א, שבכל עת שנזדמן אורח בצל קורתו, טרח לענגו בכל מה שאפשר כשהוא מלא בגיל וששון, וכאשר ניסה האורח להתנגד לטרח המרובה סביבו, ולשימוש שעושה למענו הרב, אמר לו מרן החזו"א: "איפה שמענו שהאתרוג או הלולב יחוו דעה אם לנענע בהם או לאו..."

והדברים ניכרים באגרותיו, בהן כתב מרן החזו"א זצוק"ל: "עיקר עשיית מצוה היא שמחתה שזכינו לכך, כשעוזרים לאח עני בשעת דחקו - ראוי לעשות בשמחה כעושה סוכה וכשומע קול שופר ושאר מצוות, כשתזכה לקיים מצוות ציצית תרגיש שמחה מופרזה ברגשי קודש, לקשור קשר של קימא עם התורה והמצווה ולכרות עמן ברית עולמים..."

וחשבת לי לעצמי: הרי למרן החזו"א, לא היו ילדים שימשיכו את דרכו אחריו, הוא היה בעל ייסורים לא קלים, ובביתו שררה דלות, אך השמחה שהיתה על פניו כל הימים - אין לשער ואין לתאר, ולא רק שהוא היה שרוי בשמחה כל ימיו, הוא עוד שימח אחרים, והעיר למי שאינו מתנהל בשמחה בכל כוחו. אין לנו דוגמה מוחשית יותר מכך ללמוד, כי השמחה אינה ענין של שמחה בדברים חיצוניים, אלא השמחה היא אמיתית בלב, המגיעה מהכרה אמיתית כי אני כיציר כפיו של הקב"ה, אם יודע אני להעריך את היותי בנו חביבו של הקב"ה כחלק מהעם הנבחר שבחר בו לבניו, זוהי שמחה עצומה שאין לשער ערכה בשום הון שבעולם!

רבי נטע זצ"ל המשיך ותיאר לי, שכשהוא שוחח עם מרן החזו"א זצוק"ל על ענייני חינוך, ושאל כיצד ניתן ללמד את הצעירים שיחיו גם הם בשמחה כל ימיהם, השיב מרן החזו"א בלשונו האופיינית: תמיד קניין משיכה עדיף על קניין חזקה; אם חפצים להקנות

ומי שזוכה ללמוד תורה יש לו ראשית את החובה לעשות הכל בשמחה, והתורה מביאה לידי התגברות השמחה. וראיה לכך מהנאמר "פקודי ד' ישרים משמחי לב", ואחד מקנייני התורה הוא השמחה, והיינו שיש לשמוח בלימוד, כי מי שלומד ושמח בכך, הלימוד יביא לידי שמחה גדולה יותר, ומי שקשה לו הדבר, צריך ללמוד מוסר ולהתבונן בעומק הדבר בכדי שיוכל להצליח בכך.

אך אין לך אדם שאין לו קושי וניסיון, איך ניתן לשמוח למרות כל זאת?

הגר"ב פינקל: הסיבה שאדם אינו בשמחה כי יש לו ניסיונות הכלל והפרט, אך הדבר הראשון להתגבר על כך, הוא להתחסן יותר ויותר באמונה וביטחון, שאם האדם יאמין שהכל לטובה, מה יש לו להיות עצב? אלא שגם אם הוא מתקשה בקשייו, עליו להתפלל להקב"ה שיוכל לראות ולחזות בכך בחוש, שהוא יראה כי כל מעשיו לטובה, ולא לחינם הקב"ה מתאוה לתפילת בניו, והתפילה יכולה לשנות צרתו ולהראות לו כמה חסד וס"ד טמון בכל מעשה שאירע לו, ואם בכל זאת לאחר התפילה אין הדבר משתנה בהרגשתו, אות הוא כי מן השמים חפצים בכך, ועליו להאמין כי כך הוא רצונו של מקום ולהתנהג בהתאם.

ושמחת המצוות היא עבודה עצומה, וכפי שכתב ה'אורחות צדיקים' בשער השמחה - שמצווה שעושים אותה בשמחה - תגדל אלף ידות מאשר אינה עושה זאת בשמחה.

הרי די אם נביט על עיני העדה זקני וחכמי הדור, הרי אין ספק שדווקא במצבנו זה, העול והאחריות הרובצת על שכמם הם כבדים מנשוא, ובכל מבט שטחי היינו עלולים לחשוב שעם כאלו ניסיונות קשים שהדור עומד בפניהם, עיני העדה היו צריכים לישא בראש את הסבל והקושי, והשמחה תהיה נעדרת מליבם. אך המציאות היא הפוכה בתכלית: מי שייכנס לביתם של זקני הדור, יראה מהי שמחה אמיתית, כיצד צהלתם על פניהם כל העת, כי יודעים הם שהם עושים רצונו של מקום, וכעבדים לפני קוניהם, הם עושים רק את הנדרש מהם בשעה כה גורלית, וממילא אף אם מתרחש וקורה אסון או קושי שהכלל סובל ממנו, כל מגמתם היא לחזק את הרבים שיבטחו ויאמינו כי מד' יצא הדבר, ולא תיפגם השמחה שלהם בעקבות כך.

ומפורסם הדבר, שבעבר עשו ברוסיה מחקר גדול, לחפש אחר האדם המאושר ביותר בכל רחבי רוסיה, בכדי לתהות על קנקנו וללמוד ממנו אורחות יושר ללכת בדרכו. המחקר הגדול העלה, כי האדם הכי מאושר שיש ברוסיה, היה מרן הגר"י סלנטר זצוק"ל, שלמרות שסבל מרדיפות ועוני, הוא היה מאושר כל ימיו, כי היה עובד ד' אמיתי, וכשחיים באמונה וביטחון כה יוקד, הופכים להיות האדם המאושר האמיתי בימי חייו מכל אשר קורה לו ולסובביו.

פעם היו שחשבו כי המשגיח מרן הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זיע"א, הינו דמות שנראית זעופה ללא שמחה, אך מי שהכירו מקרוב יודע להעיד, כי השמחה היתה נר לרגליו, וצהלתו היתה תדיר על פניו. וכפי שראיתי שאמרו כי הזמן שמרן המשגיח היה מאושר ושמח יותר מכל, היה בערב י"ב וכ"פ לאחר הסעודה המפסקת, כי אז הוא אכן גמר את כל עבודתו, ומכאן יכול היה לבטוח, שאחר עבודת

התשובה בה עסק בכל פרטיה ארבעים יום ולילה מר"ח אלול, עתה הגיעה העת כי ניתן לשמוח ולבטוח כי הקב"ה יהא בעזרו לכל הליכותיו ומעשיו.

השמחה האמיתית שאותה אנו מבקשים, היא שמחה שאינה באה מחמת מציאות חיצונית. דרושה לנו שמחה שאינה תלויה בהצלחה זו או אחרת, שמחה לשמה בעצם מציאותנו בכל תנאי ובכל מצב. שמחה זו תהיה תמידית ובזכותה נזכה לגאולה וישועה, ומי שזכה להכיר יהודים שחיו וגילמו באישיותם את דברי חז"ל באבות "איזהו עשיר השמח בחלקו", מבין היטב מהי שמחה שאינה תלויה בדבר, שמחה הנובעת ממעיינות הנפש, ואין היא תוצאה של תנאי חיים או מצבים נתונים כלשהם.

ניתן להמחיש זאת, איך יודעים מתי היא שמחה אמיתית ולא תלויה בדבר חיצוני?

הגר"ב פינקל: השמחה הגשמית כיום לא ניתן למשש ממה אדם שמת, אך אם נתבונן ניווכח כי בדרך כלל אדם שמח עם תכניות. כמו אדם החושב לנסוע לחו"ל: מתי הוא שמח במיוחד, כשהוא מתכוון ומכין את מסעו, כשהוא רואה את העתיד לפניו. אחרי שעולה למטוס ויושב על כסאו כבר אינו שמח כ"כ, ורק כשיש לו תוכנית להגיע לארה"ב ולהמשיך במסעו בדברים מיוחדים - אז מגיעה וממשיכה לו השמחה, ואז לבסוף הוא כבר מצפה ומייחל להגיע הביתה, ורק אז שמח לספר על העבר מה אירע לו, לכן השמחה היא בעבר או בעתיד, כי אין זו שמחה אמיתית, אלא תלויה במעשה מסוים, ולכן שמח או לפני שהוא מתרחש בהווי לעשותו, או לאחר שהסתיים, **בסיפור** על השמחה שחווה, וכי לזו נקרא שמחה אמיתית!?

ואילו שמחת התורה היא מהות של שמחה, וכשיבוא משיח היא תהיה השמחה האמיתית בכל מעשה ידיו, וזוהי השמחה הגדולה, שאחרי שעובר הקשיים הוא שמח בעצם החיים ומציאות עבודתו האמיתית. לכן חשיבות רבה קיימת לאמץ את מידת הביטחון, כי היא והשמחה הולכות יחד, וראוי להיווכח בלימוד שער הביטחון בחובת הלבבות, ושער השמחה בארחות צדיקים, כי השמחה הגדולה ביותר שידע האדם שהקב"ה עמו, ואם יודע שהקב"ה מסייע בו ורוצה לעזור לו, אם הוא חי עמו יחד בכל הליכותיו, הוא אינו מדוכא ולא יהיה בעצבות כלל. וכבר היה יהודי שהגיע לרבי הקדוש רבי שלמה מקראלין זיע"א וביקש ממנו - "אנא רבי! יורני נא דרך קלה ופשוטה בעבודת ד', שכן אינני בר אוריין ולא מבעלי מוחין!", והיינו שאינו תלמיד חכם ובעל השגות גבוהות.

אמר לו הצדיק: "קבל על עצמך להיות תמיד שמח בחלקך, ומרוצה מהנהגת ד' יתברך עמך בכל העניינים". שאל האיש: "הרי זו מדרגה נשגבה אשר קשה מאוד להשיגה!". ענה הרבי: "אכן לכך התכוונתי!!"

אם נאמץ לעצמנו עצה זו, ובד בבד נישא עינינו לשמים, ונעתיר ונבקש מבוראנו שישמח נפשנו כי אליו ורק אליו עינינו נשואות, אזי השמחה תשרה במעשה ידיו, והיא תביא לכל מדרגת האדם לחיים אחרים, שקטים ושלווים יותר, שישנו את כל אורח חייו מן הקצה אל הקצה. (הרב מ. ברמן, מוסף שבת קודש פקודי תשע"ד)

הרב שואל את עצמו, כיצד זה אתמול כאשר הטריף לו בהמה שלמה, השווה פי כמה וכמה מהסכום שבדין תורה, סבר האיש וקיבל בראש מורכן, ואף הודה לו בפה מלא. ואילו כאן בדין תורה, שהפסיד סכום זעיר של מאה דולר, יצא כנגדו בשצף קצף!?

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על 'ממונם של ישראל'

"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה" (שמות לה, כא)

בפרשה זו למדנו שנתן משה רבנו עליו השלום חשבון מפורט ומדויק מה נעשה עם כל תרומת המשכן עד הפרוטה האחרונה. כדאי אתא כאן במדרש תנחומא (סי' ה) בדרשת הפסוק (משלי כח, כ) "איש אמונות רב ברכות, ואץ להעשיר לא ינקה" עיין שם. לפנינו מקבץ מעשיות קטן בטיב "ממונם של ישראל".

פעם אחת נכנס איש עני ואביון אל הגאון בעל "בית הלוי" זצוק"ל, ותאר בפניו את צרתו ומועקתו: הנה הגעה בתו הבוגרת לפרקה, כבר נמצא עבורה חתן הולם בן גילה, וכנהוג התחייב בסכום נדוניה נאה, ואף בהוצאות הנישואין כולן. עתה כחודש לפני החתונה, עדין ידיו ריקניות, לרש אין כל, והמצב בבית קשה מנשוא.

אמר לו ה"בית הלוי": לצערי אין לי כעת מעות כלל, אך תוכל להכנס אלי בעוד שבועיים, כאשר אחד מנגידי העיר משיא את בנו".

המנהג היה שביום החתונה מעניקים המחותנים לרב מעטפה עם סכום כסף. ובהיות אותו נגיד עשיר גדול, עתיד הוא כנראה להכניס מעטפה גדושה ומרשרשת... "כדאי אם כן שתגיע תכף באותו היום", הציע הרב.

ביום החתונה עם שחר הגיע העני לבית הרב, התישב בחדר הקבלה של בית הדין והמתין שעות רבות להגעת משפחת המחותנים עם הנגיד הנכבד לקבל ברכת מזל טוב מהמרא דאתרא. ואכן בשעות אחר הצהריים המוקדמות החלה פתאום תכונה נכרת בבית, כרכרתו של הגביר הגדול נעצרה ליד הבית, ומתוכה ירד מעדנות הנגיד הנכבד מלוה בבנו החתן, לבוש במחלצות פאר והדר, ולאחריהם כל בני המשפחה הרוממה. הם התקבלו בכבוד רב על ידי הרב הגדול, שברכם בברכות לרוב לכבוד יום אפריון, החתן קיבל מן הרב כמה הוראות הלכתיות הקשורות לסדרי החופה והנישואין, ולאחר שתית 'לחיים' כנהוג קמו המחותנים לצאת לדרכם אל החופה הגדולה. בטרם צאתו לא שכח הנגיד את מנהג המקום, ותוך כדי ברכת פרדה לבבית תחב לידו הרב מעטפה מפוארת עבה, שבתוכה שטרות 'מצלצלין' לרוב.

הגאון הצדיק הודה לגביר בפה מלא, ותוך כדי שליוה את החתן ואת משפחתו בדרכם לשמחתם, כבר הגיח ויצא העני מחדרי בית הדין, וכדי לבטח את עצמו שלא יקדמונו אחר... ניגש תכף אל הרב בצעדים הססניים, ה"בית הלוי" רמז לו להתקרב אליו, ועוד לפני

שפתח את המעטפה וללא שידע כלל באיזה סכום מדובר, מסר את המעטפה על תכולתה לידו של אותו אביון, אשר שמח מאד והודה לרב בפה מלא, ויצא חיש לדרכו, כשכל זאת קורה לנגד עיניו המשתאות של המחותן הגביר.

העשיר רם המעלה נפגע עד מאד, ועל אתר החליט שאם כך היא התייחסותו של הרב אל הכסף, כנראה שאיננו מבין כלל בממון... ומכיון שכך, כיצד יכול הוא לפסוק בדיני ממונות? מי שלא מבין בכסף אינו רואי לשבת על מדין, ולשמש כאב בית דין בדיני תורה מסובכים של עסקאות והלוואות וכל כיוצא באלו...

ממחשבה למעשה, בהיותו אחד מחשובי הקהל אשר דעתו קבעה הרבה בהליכי ובענייני העיר, כינס את ראשי הקהל, סיפר בפניהם את הדברים כהיותן, והביע את דעתו שאין ה"בית הלוי" ראוי לשמש כרב אב בית דין בעיר נכבדה ומפוארת שכזו! ההחלטה התקבלה פה אחד, הרב יפטר לאלתר ממשרתו, ובמקומו תצא משלחת נכבדה לחיפוש רב ואב בית דין חדש לעיר, המבין ויודע גם בענייני ממונות. כאשר הגיע ראש הקהל לביתו של הרב עם כתב הפיטורין בידו, אמר הרב: "הנה מוכן אני לעזוב את משמרת בזה הרגע, אדרבה כך אוכל לשבת על התורה ועל העבודה במנוחה! אבל ברצוני לדעת את סיבת הפיטורין, שמא מעלתי חלילה בתפקידי במלאכת הקודש?" סיפר לו ראש הקהל את כל הסיפור, שבעקבותיו החליטה הועדה העליונה של הנהגת הקהילה, שאין הרב מבין בממונות כלום...

אלפי ספרי 'דרשו' יחולקו לזיכוי הרבים לבתי כנסת ולמוסדות תורה

הודעה משמחת

לקראת אירועי סיומי הש"ס הגדולים של
'דרשו' שיתקיימו אי"ה בחודש כסליו הקרוב

**'דרשו' נערך למבצע זיכוי הרבים
של חלוקת אלפי ספרים
מהדורת 'דרשו'**

בשלב זה יחולקו: חמשה חומשי תורה
מהדורת דרשו, 'משנה ברורה' ספרי מרן
ה'חפץ חיים', 'דרש דוד' 'לקראת שבת'
ועוד ספרים מהוצאת 'דרשו'

החלוקה מיועדת לבתי כנסת ולמוסדות
שבהם מינימום 50 מתפללים/לומדים

גבאי בתי כנסת ומנהלי מוסדות
המעוניינים לקבל את הספרים יפנו בכתב
לכתובת מייל: dirshut@gmail.com

או בפקס: 077-3182096

חובה לציין: שם הגבאי/הפונה, טלפון, שם המוסד, כתובת,
כמות מתפללים ופרטים רלוונטיים נוספים
יש לרשום גם את כתובת איש הקשר

נ.ב. המבצע עד גמר המלאי ואיננו מתחייבים לאשר כל פניה

בברכה
הנהלת 'דרשו'

אמר לו הרב: "שאלה לי אליך, באם תופס אותך 'קוזק' בדרכך, ומאים
עליך באקדח טעון, להוציא תכף את כל כספך, האם תתמהמה
ותתחיל לספור כמה כסף יש לך בארנק... או שתגיש לו מיד את
הכסף כדי להציל את חיך?"

"ודאי שאגיש לו מיד את כל כספי להציל את חיי", ענה ראש הקהל.
"כך בדיוק היתה הרגשתי" - הסביר הרב - בראותי את אותו עני ואביון
עומד למולי, באקדח טעון במצות 'לא תקפוץ את ידך מאחיך האביון!' (דברים טו, ז), האם במצב שכזה נתן להתחיל בספירת שטרות???"

כשנתבונן אל נכון נגלה דבר נפלא!
אדם מגיע אל הרב עם 'שאלה' על בהמתו שנשחטה זה עתה, הרב
פוסק "טרף!" והוא ללא אומר ודברים נוטל את כל הבהמה כולה
ומשליכה לכלבים! ללא שום הרהור אחר הפסק, אדרבה, הוא מודה
לרב על טרחתו, ומוסיף עוד דמי 'פסק' כנהוג.

למחרת מגיע אותו אדם לבית דינו של הרב, לדין תורה שיש לו עם
חברו על סכום זעיר של מאה דולר... הרב אב בית הדין פוסק את
הדין, חייב את החייב דנן וזיכה את הזכאי. והנה תכף כראותו שיצא
חייב מבית הדין נהפך לשונא גדול של הרב, הוא מהרהר ומרנן אחר
פסקו, ומדבר בו סרה, כידוע לדאבוננו.

הרב שואל את עצמו למה ומדוע? כיצד זה אתמול כאשר הטריף לו
בהמה שלמה, השוה פי כמה וכמה מהסכום שבדין תורה, סבר האיש
וקיבל בראש מורכו, ואף הודה לו בפה מלא. ואילו כאן בדין תורה,
שהפסיד סכום זעיר שכזה, יצא כנגדו בשצף קצף?
התשובה פשוטה ביותר, וטיב מוסר השכל שבצידה נוקב ויורד עד
התהום!

הפסד הבהמה לא הגיע לידו של אף אחד, היא הלכה לגמרי לאיבוד,
והוא נאלץ להשלים עם המצב. לא כן הפסד הכסף שבדין תורה הגיע
לידו של חברו, שיצא זכאי באותו דין תורה שהוא יצא בו חייב...
את זאת הוא אינו יכול לסבול בשום אופן! הוא אינו מסוגל 'לפרגן'
[פארגינען] לחברו להרויח על חשבוננו... זה צובט לו בלב!

שוב הראוני הדבר מפורש בספר הקדוש "ערוות דבש" (ח"א דרוש
ה), ופרש בזה המדרש: "אמרה כנסת ישראל, ריבוננו של עולם
התשובה שלך היא, ואמר הקב"ה תשובה שלכם היא", רוצה לומר
בעניינים שלכם, בין אדם לחברו, עין שם.

בדרך בדיחותא שמעתי מפי קדוש הגאון הקדוש מבוניאד זצוק"ל,
שפעם נפגשו ביניהם שתי עניים בימי הפורים, אמר אחד לחברו
בשמחה גדולה: "איזו טובה גדולה עשה עמנו המן, שעל ידו קבלנו
מזון הרבה במתנות לאביונים..."

ענה לו חברו לעומתו: "אל לך למהר לשמוח, הנה כל מה שנתן לנו
המן, מהרה יבוא פרעה ויוציא הכל עבור הוצאות הרבות של חג
הפסח הממשמש ובא..."

(מתוך הספר טיב המעשיות - חומש שמות)

היה זה באישון לילה. בכי ממושך הצליח לנתקו מתלמודו. כשהצליח לזהות את מקור הבכי, התקשר אל אותה משפחה ושאל אם יוכל להיות לעזר, אך האמא שמעבר לקו הודיעה בשלווה, כי מותירה היא את עוללה לצווח כדי להקנות לו מינקות הרגלי משמעת וחינוך... רבי שמשון נזעק: "אינני רוצה להתערב בחינוך, אבל חשוב שתדעי כי ילד יהודי שבוכה, השכינה בוכה ומצטערת עמו..."

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, בדוגמא אישית על תפקידו של מנהיג בקהילה

"וְקִדְשֵׁת אֶתְּךָ וְיָהֵן לִי" (שמות מ', י"ג)

צדקה חסרת פניות

משולח מטעם מוסדות 'תולדות אהרן' שבירושלים בא פעם לאופקים, כדי לערוך מגבית לטובת מוסדות החסידות. בקהילה, אין צריך לומר, לא היה מי שנמנה על חסידות זו, וממילא לא נמצא גם מי שיעמוד ויצג את המשולח ומטרת בואו, כדי לעורר את הציבור לטובת המגבית. מלכתחילה, לא עלה על דעת אי מי במוסדות 'תולדות אהרן' שהמגבית באופקים עשויה להניב סכומם גבוהים, אלא שהמצב הכלכלי הדוחק הביא אותם לנסות את כוחם אף במחוזות כמו אלו, של קיבוץ 'ראי ה' שאינו נמנה בהכרח על הקהל הקרוב אליהם.

אלא שרבי שמשון ניאות להירתם לעניין, ומשנתבקש- הסכים לשאת מדברותיו באוזני צאן מרעיתו. הוא הפתיע אף הפעם בנקודת המבט הייחודית שהעלה בדבריו, שאגב הלמה אף את דרכו בכלל ביחסו את הזולת ורום דרגותיו בהטבה. וכה פתח ואמר: "בדרך כלל, כאשר אנו נותנים צדקה, יש לנו קשר של ידידות או על כל פנים שייכות כל שהיא עם האיש או המוסד המקבלים. והנה כאן מזדמנת לידינו זכות מיוחדת, להעניק צדקה טהורה ונקייה לחלוטין מ'נגיעות', אך ורק למען כבוד שמים. שהרי לכאורה מה לנו ולמוסדותיהם שנואיל לתת למענם, אם לא לשם מצוות הצדקה לבדה, בתכלית השלמות?!"

כך השכיל בחכמתו ובטהרת לבו להפוך את ה'חיסרון' למעלה. לאחר הקדמה זו, הקדיש אף דברים לשבח את ייחודיותם של הרב-אהרן' בעבודת התפילה ובשאר מעלות שבהן נתברכו, והציבור-למרבה הפלא- נענה במידה מרובה והזיל מכיסו סכומים נכבדים, מעל ומעבר לציפיות!

בעיצומו של ה'אופרון'

אבל לא רק למען 'דברים גדולים' גרידא נתן עיניו ולבו לשאת את

העול באהבה וברצון, כאלו שהנשמה תלויה בהם, ובצדק זוכים לתשומת לב מרובה. החידוש הוא שגם לעניינים 'פעוטים', ובכללם גם עבור נצרכים פעוטים, הקדיש את מלוא תשומת לבו, אף בזמנים גדולים שממלאים את כל חללי הלב, ואינם מניחים לעסוק ב'זוטות': מנהג מעניין נקט בשבתות ה'עלייה לתורה' של בניו, עם הגיעם למצוות או היכנסם לחופה: תכף עם שוך סערת השלכת הסוכריות ואסיפתן במרץ בידי ילדי המתפללים, היה הוא עצמו מתרוצץ בידיים מלאות סוכריות שהוכנו לשם כך מתחילה, ושאלתו בפיו: "מי (-מהילדים) לא קיבל? מי לא הצליח לתפוס?" וכך, בתוך המולת האיחולים הלבביים המופנים לעברו ובעצם הרגשות הגואים בשמחה, מצא את הפנאי לחפש בין ספסלי בית המדרש ילד יהודי, שעניו התרות אחר סוכריות נשכחות בפניה חבויה, מלאות בצער על כי לא עלה בידו למלא בהן את כיסיו בממתקים. לבו הרחום לא יכול היה לשאת גם את הצער הזה.

יפה אמר אחד מבני הקהילה, כי הדבר מזכיר לו עובדה שרבי שמשון עצמו מספר היה עליה בהתפעלות: הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל פסע פעם ברחוב, ובדרכו פגש בילדה קטנה בוכייה. הוא ניגש אליה, כופף את שמונים שנותיו לעברה ושאל "למה תבכי?" וכשהילדה השיבה לעומתו בקול בכי שחברותיה צחקו על השם

שלה, כאב לבו של בעל ה'חזון יחזקאל' והגיב: "אמרי להם, כי אני אמרתי שהשם שלך יפה מאוד!", ולא אז משם עד שנרגעה ורוחה שבה אליה...

למנוע בכי של תינוק יהודי

ביום בהיר שב יהודי פלוני אל ביתו שבתפחה, והבחין על השולחן במרכז הדירה בפתק בלתי מוכר, ובו נכתב: "שמעתי את התינוק בוכה, נכנסתי, ונתתי לו בקבוק שתייה שהיה על השולחן. על החתום: שמשון פינקוס".

"הבן, לא יכולתי להמשיך בדרכי!", הסביר לו משנפגשו למחרת פנים אל פנים, "כאשר קול בכי תם של תינוק עלה באוזניי".

מעשים שבכל יום. הלב נצבט מכאב של הזדהות, עם הקול התינוקי הטהור המעיד על מצוקה, אבל מתגברים וממשיכים הלאה בשטף החיים. יש בהחלט צרות גדולות יותר, אבל רבי שמשון לא פטר את העניין בפשטות כזו, אלא ניגש אל דלת הבית שמשם נשמע הקול, נקש אחת ושבע, ומשווידא כי אין איש בבית פסע מעדנות פנימה אל התינוק הממרר בבכי, ומשחפש ואף מצא את המשקה העשוי להרגיעו פנה והלך לו לדרכו, בהותירו אחרי פתק התנצלות...

השכינה בוכה יחד עמו

בכיו של התינוק ההוא נגרם בשל היסח הדעת של ההורים, אך במקרה אחר הניחו תינוק בכוונה תחילה לבכות ללא הפוגה:

היה זה באישון לילה. בכי ממושך שהפר את הדממה, הצליח לנתק את המרא דאתרא דקהילת אופקים מתלמודו לשעה קלה. הוא חידד את שמיעתו, וכשהצליח לזהות את מקור הבכי שבקע מבניין סמוך, התקשר אל אותה משפחה ושאל אם יוכל להיות לעזר, ולהשיג דבר מה העשוי להשקיט את הבכי הממושך. נקל לשער כי נכון היה לנסוע עד מרכז הקניות שבבאר שבע, או אף למקום המרוחק משם ככל שיידרש, למען התינוק הסובל.

אך לא. האם שמעבר לקו לא הוטרדה כלל מן הבכי, והודיעה בשלווה כי בכוונה תחילה מותירה היא את עוללה לצווח, על מנת להקנות לו כבר מינקות הרגלי משמעת ברורים. "לא חסר לו דבר", הסבירה, "שבע התינוק ונקי, ואין לו סיבה לבכות". עניין של שיטות חינוך...

רבי שמשון נזעק: "אינני רוצה להתערב בענייני חינוך, אבל חשוב שתדעי כי ילד יהודי שבוכה הרי השכינה בוכה ומצטערת עמו..."

בכלל, מעידה בתו שתחי': "בעיצומן של סוגיות, שהיה ניכר כי אבא עסוק וטרוד בהן כולו, וכל רעש אחר שבבית לא היה בכוחותיו להפריע את כוח ריכוזו, הרי בכי של ילד היה מצליח לנתקו ממחשבותיו. במקרים כאלו, כשלא היתה אפשרות שהדבר ייעשה על ידי מישהו אחר, היה קם מעם תלמודו וניגש להרגיע את הבכי, ולדאוג שאת מקום הבכי יכבוש החיוך".

טלפון מתחת החופה

העובדה שגם בעתות לחץ או בפסגת רגעי שמחה, נצר בלבו את זכר הזולת ושקד בטובתו, העמידה באור מיוחד את קומת ה'אדם'

שלו, שנתגלתה במקרים אלו במלוא זיו הדרה: בשמחת נישואי אחד מבניו, נבצר מעסקן דגול מחשובי הקהילה ליטול חלק בשמחה, עקב כאבי גב חריפים שמהם סבל במשך תקופה, ואילצוהו לשכב אין אונים מיוסר במיטתו, ואף את תפילות השמונה עשרה אנוס היה לומר בשכיבה.

והנה עם נטות צללי ערב יום החופה, צלצל הטלפון בביתו, והקול המוכר המשתפך ובוקע מן השפופרת, בא לו כמים קרים על נפש עייפה: "שלום, מדבר שמשון פינקוס. רציתי לספר לך שזה עתה נסתיימה החופה ותודה לה' אנו בשמחה גדולה. אברך אותך שהקב"ה ישלח לך רפואה שלמה בקרוב ויהיה לך כל טוב!..."

לתומו, סבר האיש כי שיחת הטלפון המרגשת והבלתי צפויה, היתה פרי יוזמתו של אחד מידידיו כדי לעודדו במצבו הרגיש, ולרגע לא עלה על דעתו שרבי שמשון עצמו הוא זה שיזם את השיחה בשעה כה גדולה עבורו, אלא שברור שערך העלה שאמנם כך היה.

תכף לאחר שסיים המברך את הברכה-אחריתא, ובטרם לחיצות הידיים וברכות ה'מזל טוב' מהקרובים, נראה רבי שמשון כמחפש דבר מה, וכשהבחין באחד ממקורביו ביקש ממנו שיביא לו פלאפון, ולאחר מכן שאל מה מספר הטלפון של ר' פלוני. חייג אליו בזריזות, ורק משהרעיף על ראש ידידו זה ברכות ונטפי עידוד, נפנה לברך ולהתברך מפי בני המשפחה והמחותנים.

כיצד הצליח לזכור בעיצומם של רגע ההתרגשות את מצבו של הידיד, ולהגות רעיון כה מוצלח, לרוממו ולשמחו? אין זאת אלא שמלבד הראש העילויי שבו נתברך, פעם בו לב, אולי עילויי עוד יותר...

ההרצאה לאחר חצות לילה

לפני כמה עשרות שנים הגיע ארצה עולה חדש מאמריקה, שהתמחה ברפואה טבעית ובזיהוי מחלות ואלרגיות באמצעות בדיקת גלגל העין, ובא להתגורר באופקים.

משום מה לא היה ספק בלבו, שהרבנים באזור מגוריו החדש ישמחו להעשיר את ידיעותיהם בנושא שבו התמחה, ולהחכים בתורת מבנה העין והדברים הרבים שניתן לזהות דרכה. ברשותו היו אף שקופיות ייחודיות המסייעות להבנת הנושא.

הוא פנה, אפוא, לרבי שמשון, סיפר אודות תחום התמחותו, והביע את רצונו להנעים לרבני המקום בהצגת השקופיות, בליווי הסברים מפורטים וממצים.

הרב פינקוס שהבין כמה חשוב הדבר עבורו, ניסה לחשוב מחשבות כיצד יעלה בידו לקבץ קבוצת מאזינים שיאילו להקדיש מזמנם היקר למענו (האיש עמד על כך שהשומעים יהיו בעלי רמה והבנה מוכחים...).

לאחר בירורים, שב אליו רבי שמשון בידיים ריקות: "הזמן היחיד שניתן לקבץ כמניין שומעים בלי לפגוע בסדרי הלימוד והחברות של שלהם, הוא בשעת ליל מאוחרת של מוצאי שבתות", אמר לו. אולם הלה לא נרתע מן השעה והסכים להעביר את ההרצאה בחצות של מוצאי שבת.

מספרים על יהודי שניגש פעם להגרש"ז אויערבך זצ"ל: "איני מצליח להיזכר אם ברכת המזון, האם עלי לחזור לברך או לא?". רבי שלמה זלמן במבט מחוייך פסק: "אינך צריך לברך ברכת המזון". כמה מהסובבים לא הצליחו להסתיר את תמיהתם: "הלא הלכה מפורשת היא, שצריך לחזור ולברך!"

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב - לייקווד, על העיניים המיוחדות של גדולי ישראל

"ויברך אתם משה" (שמות ל"ט, מ"ג)

"אמר להם יהי רצון שתשרה שכונה במעשה ידיכם, ויהי נועם ד' אלוקינו עלינו וגו'" (ד"ש)

אנו מתפללים כל יום ב"אהבה רבה" ואומרים "והאר עינינו בתורתך". בפשטות כוונת התפילה היא, שהקב"ה יאיר עינינו בתורתו ונוכח להבין את מה שאנו לומדים, אך פעם המליץ כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא - ארה"ב שליט"א ופירש: "והאר עינינו בתורתך" - שהקב"ה יזכנו לראות כל דבר "מיט א תורה" דיגע בליק"...

בפסוק (תהלים ל"ג, י"ח) נאמר: "עין ה' אל יראיו", וכוונת הכתוב הוא, שיש "עין מיוחדת" - דהיינו - 'עקסטערע בליק' לירא ה', שהוא 'היימלישער בליק', כי הגדולים יראי ה', הם רואים כל דבר ודבר באופן מיוחד, מתוך הסייעתא דשמיא העצומה לה הם זוכים על כל צעד ושעל, ולכן מצווה לשמוע דברי חכמים, כי להם ה' בליק' המיוחד השמור ועומד לירא ה'!...

בפרשת וארא - כתב רש"י "וארא" - 'אל האבות', ובדבריו אפשר לרמוז את היסוד אשר דברנו, כי אנו צריכים להביט אל האבות, לראות מה היה ה' בליק' שלהם על כל צד ושעל, להתחשב בדעתם, לשמוע את חוות דעתם על הכל וללכת לאורם, ה"בליק" שיש להגדולים, הוא ראייה אחרת מאשר לאדם פשוט באשר הוא, כי הם רואים כל דבר בראיה פנימית והם מיטיבים לראות את הנולד, והם יודעים באמת מה טוב ומה לא טוב, ולכן צריכים תמיד להיוועץ עמם ולקיים את דבריהם בלא עוררין ופקפוק, ואז יהא בטוח שתשרה הברכה וההצלחה בכל מעשה ידיו.

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א, שפעם אחת היה זקנו הרה"ק בעל 'אמרי חיים' מוויז'ניץ זי"ע מאוד חלש ובריאותו היתה רופפת, ובאותה תקופה יצא לו להיפגש עם הרה"ק ה'בית ישראל' מגור זי"ע, וה'אמרי חיים' ביקש מה'בית ישראל' שיברכו שיחזור לאיתנו ולכוחותיו במהרה.

אמר לו ה'בית ישראל', שאמנם הוא כמובן יברך אותנו, אבל הוא מבקש ממנו שני דברים: אחד, שיראה לקצר בליל ש"ק את עריכת

שולחנו הטהור, והשני, שילך לטייל קצת ולשאוף אוויר צח הנחוצ מאוד לבריאותו.

אמר לו ה'אמרי חיים': "את הדבר השני אני יכול לקבל על עצמי, אבל את הדבר הראשון - זאת לא אוכל לקבל, מפני שכשהנני מזמר שירות ותשבחות לקל חי בליל ש"ק, יש לי מזה חיות כל השבוע..." סיפר לי ידידי הגה"צ אב"ד סקולען לייקווד שליט"א, כשייסדו את השכונה 'קרית יואל' במאנאר, הזמין אחד התושבים את זקנו כ"ק אדמו"ר מסקולען זי"ע להשתתף בחנוכת ביתו החדש ולקבוע מזוזה, וגבאי האדמו"ר מסקולען סידרו כבר באותו מעמד לקיים מגבית לטובת המוסדות 'חסד לאברהם' שעמדו תחת נשיאותו של האדמו"ר מסקולען זי"ע.

הגבאים גם סיכמו עם גבאי הגה"ק מסאטמאר זי"ע, שלאחר חנוכת הבית והמגבית, יבוא האדמו"ר מסקולען לבקר אצל האדמו"ר מסאטמאר, והכל היה ברור ומוסכם ביניהם, ברם לאדמו"ר מסקולען לא אמרו בינתיים שום דבר מאותו ביקור המתוכנן אצל האדמו"ר מסאטמאר.

לאחר המגבית, כשהאדמו"ר מסקולען כבר ישב בתוך הרכב, אמרו לו הגבאים שהם מתכננים לנסוע עכשיו לבקר אצל האדמו"ר מסאטמאר, שאל אותם הרבי "עכשיו???", השיבו הגבאים שהם כבר

כששמע ה"חזון איש" את שאלתו,
שאל אותו בפליאה עצומה "מה??
אתה דואג על השכר של המצוה??
בשביל ההורים צריכים לעשות
הכל ואפילו להיכנס לגיהנום!...
ואז נשתהה קימעא ואמר בבת
שחוק "אל תדאג! להקב"ה
יש מספיק שכר לשניכם"...

הלא מכיר אני היטב את הלך רוחו, וברי לי שאם היה אוכל ארוחת ערב הוא היה מברך - וברור לי גם, שכשהוא מברך, הוא משקיע את כל כוונתו ומחשבתו בברכה, ואם כך לא יתכן ששכח לברך ברכת המזון - אלא מאי? הכיצד אירע שהוא מגיע אלי, ומספר שהוא לא זוכר אם בירך או לא? התשובה היא שמרוב שקיעתו בלימוד התורה, הוא בוודאי שכח לאכול את ארוחת הערב, ולכן הוא אינו זוכר שבירך ברכת המזון"...

סיפר לי קרוב אחד, ששהה כמה שבועות בבית חולים גדול באמריקא [Mayo Clinic], לצורך ניתוח קשה שהיה צריך לעבור, ובתוך זמן זה הבחין בדבר מעניין - מעולם לא ראה שאחד מאנשי בית הרפואה מדבר בפלאפון בעת העבודה, וכאשר חשב שזאת מקרה הוא, החליט לבדוק את הדבר, ואכן, כאשר בראשונה כך בשניה, הוא לא ראה אפילו במקרה אחד מהם מדבר בפלאפון. מרוב סקרנותו לחקור את פשר הדבר, ניגש לאחד מאנשי הרפואה בבית החולים, ושאל אותו: "מה פשר הדבר שאף אחד מכם אינו מדבר בפלאפון בין כותלי בית החולים?". השיב לו האיש, כי כך קבלו עליהם כל העובדים כאן בבית החולים - ובתוכם גם כל הרופאים - שכדי שנוכל לטפל ולהיות מסורים על הצד היותר טוב אל הפציינטים השוהים בבית החולים, אין אנו מכניסים כלל את הפלאפון בין כותלי בית החולים..."

מוסיף קרובי ואומר, כי בעת שהתבונן בדבר, חרדה אחזתהו, כי אם בנוגע לבשר ודם שומרים כל כך שיהיו מסורים אליו בכל תוקף, מה נענה אנן בנוגע לתפילה שמתפללים אל הקב"ה בכבודו ובעצמו, ומאז החליט שלא להכניס את הפלאפון כלל בין כותלי בית המדרש.

(מתוך 'נעים שיח' כי תשא תשע"ט מכון 'אפריון לשלמה')

סידרו את כל הביקור עם הגבאים של האדמו"ר מסאטמאר ואפשר כבר מיד להיכנס אליו.

האדמו"ר מסקולען השתומם מאוד, ושאל בהשתוממות "האמנם כך?! - וכי כך אכנס אצל האדמו"ר מסאטמאר בלא הכנה ראויה קודם לכך? כשנכנסים אצל האדמו"ר מסאטמאר צריכים הכנה ראויה כראוי, לא להיכנס סתם!" וסירב בתוקף להיכנס והורה לחזור לביתו.

הרה"ח הנודע ר' יעקב הלפרן ז"ל מבני ברק, נתייתם מהוריו בעודו ילד קטן, ולא זכה לקיים מצוות כיבוד אב ואם כראוי, והשתוקק מאד לזכות במצווה יקרה זו.

פעם פגש איזה רב מתל אביב, והרב התאונן בפניו שהוריו עלו לאחרונה מפולין בחוסר כל, ואין להם כסף כדי מחייתם, והוא עצמו אין בידו לפרנסם, והוא מצטער מאוד על כך. שאלו ר' יעקב: "כמה עולה שכר מחייתם לחודש?". נקב הלה בסכום מסויים. אמר לו ר' יעקב שהוא מוכן לכלכלם מידי חודש בחדשו, בתנאי שייתן לו במתנה את השכר של מצוות 'כיבוד אב ואם', כדי שזה יזקק לזכותו. כששמע אותו רב את בקשתו ותנאו, אמר לו שזו שאלה קשה, והוא צריך להתיישב בדבר, ויודיעו כשתהא לו תשובה ברורה על כך. הרב נכנס אצל מרן הגה"ק בעל 'חזון איש' ז"ע, ושטח בפניו את כל הענין, ושאל אותו האם מותר לו לוותר על שכר המצווה של 'כיבוד אב ואם' ולתתה במתנה לר' יעקב כדי שהוריו יוכלו להתכלכל בכבוד.

כששמע ה'חזון איש' את שאלתו, שאל אותו בפליאה עצומה: "מה?? אתה דואג על השכר של המצווה?? בשביל ההורים צריכים לעשות הכל ואפילו להיכנס לגיהנום!?!... ה'חזון איש' נשתהה קימעא, והמשיך ואמר לו בבת שחוק: "אל תדאג! להקב"ה יש מספיק שכר לשניכם"...

מספרים על יהודי בר אוריין שניגש פעם להגרש"ז אויערבך זצ"ל, ושאלה בפיו: "איני מצליח להיזכר אם ברכת המזון לאחר שסיימתי לאכול את ארוחת הערב - האם עלי לחזור לביתי כדי לברך או שאיני מחוייב בכך?"

הביט בו רבי שלמה זלמן במבט מחוייך ופסק: "אינך צריך לברך ברכת המזון, יכול אתה לשוב לתלמודך ולהסיר דאגה מלבך". היהודי לא בזבז רגע אחד נוסף, וכעבור שניות אחדות כבר היה שקוע בלימודו, צולל בים התלמוד ודולה ממנו פנינים לתפארת.

אולם כמה מהסובבים לא הצליחו להסתיר את תמיהתם: "הלא הלכה מפורשת היא, שמי שמסתפק אם בירך ברכת המזון, יחזור ויברך, כי ברכת המזון היא מדאורייתא, ומדוע אם כן פסק הרב שאותו יהודי אינו חייב לברך?"

השיב להם רבי שלמה זלמן במתק לשונו: "ההלכה במקומה עומדת, אבל היא אינה קשורה למקרה שלנו - הנה האדם הזה ששאל אותי,

4 ימים בלבד לסיום המבצע הגדול

18 ש"ח

והמתנות בדרך

פורים בפתח, והשאלות חוזרות מדי שנה.
האם ניתן לשלוח סוכריות לסבא?
ומה שלחנו שנה שעברה לדוד מבני ברק?
וכמובן מה ניתן השנה למלמד בחיידר?
ואיך נצליח להגיע לידידנו באלעד.

יש לנו הצעה מיוחדת עבורכם

לרגל הוצאת הכרך החמישי בסדרת הספרים המצליחה 'לקראת שבת' ו'יקרא א'-פסח

18 ש"ח

תורמים 18 ש"ח למשך 16 חודשים סך התרומה 288 ש"ח

ומקבלים מתנות

סט 'משנה ברורה' 'דרשו'
ספר 'לקראת שבת' שמות ב' - פורים
או 'לקראת שבת' ו'יקרא א'-פסח
2 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול מס' 25 - המתנה בשווי 538 ש"ח

18 ש"ח

תורמים 18 ש"ח למשך 6 חודשים סך התרומה 108 ש"ח

ומקבלים מתנות

ספר 'לקראת שבת' שמות ב' - פורים
ספר 'לקראת שבת' ו'יקרא א'-פסח
בקבוק יין MOSCATO / היוצר
כרטיס הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול מס' 24 - המתנה בשווי 212 ש"ח

להצטרפות וקבלת המתנות:

* בקבוק יין ניתן לבחירה: PRIVATE COLLECTION - MOSCATO כרמל מזרחי - הכשר הרב רובין או 'היוצר - בראשית' בהכשר בד"ץ העדה החרדית

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

ארגון 'דרשו' ואחינו' יוצאים במבצע ענק, של מתנות יוקרה שישמחו מאוד אתכם ואת המקבלים ממכם. והמשלוח עלינו. תרמו לארגון 'אחינו' החל מ-18 ש"ח לחודש, וקבלו או שלחו לידיכם מגוון מתנות עד לשווי של 1687 ש"ח, ובנוסף קבלו כרטיסי הגרלה בסכום מצטבר של 50.000 ש"ח לתשומת לבכם: 'לקראת שבת' שמות ב' עם קובץ מיוחד וסיפורים מרתקים לימי הפורים. ובכך 'ויקרא א' קובץ ענק ומיוחד, עם סיפורים וראיונות מרתקים בענייני חג הפסח.

18
ש"ח

תורמים 18 ש"ח למשך 17 חודשים סך התרומה 306 ש"ח

ומקבלים מתנות

סט 'משנה ברורה' 'דרשו'
סט 'דרש דוד' על המועדים 2 כרכים
בקבוק יין MOSCATO / היוצר
2 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול מס' 27 - המתנה בשווי 600 ש"ח

36
ש"ח

תורמים 36 ש"ח למשך 25 חודשים סך התרומה 900 ש"ח

ומקבלים מתנות

סט 'משנה ברורה' 'דרשו'
סט 'הפץ חיים' ו'שמירת הלשון' 'דרשו'
'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
סט 'דרש דוד' על התורה 3 כרכים
גביע כסף

בקבוק יין MOSCATO / היוצר
10 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח
מסלול מס' 26 - המתנה בשווי 1687 ש"ח

מוקד 'דרשו' 02-5609000

הלך הגביר לנהריה להרה"צ רבי דוד אבוחצירא, סיפר לו את הדברים ושאל מה לעשות? אמר לו רבי דוד: "אם רבינו אמר לך שאתה יכול, אז אתה יכול ואתה צריך!". וכך עשה הגביר, ואחר שנתן את כל הסכום ראה שעדיין נשאר לו הרבה כסף...

הרה"ג רבי אלחנן ויסבורד שליט"א על תורמים, ברכות והוראותיו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

"וַיְבָרֶךְ אֶתְּם מִיָּשָׁה" (שמות ל"ט, מ"ג)

"שְׁתַּקְרָה שְׂכִינָה כַּמְעַשָּׂה יְדִיכֶם, וְיֵהִי נֹעֵם ד' לְלוֹקֵינוּ עֲלֵינוּ וְגו'" (כ"ז)

שח הרה"ג רבי אלחנן ויסבורד שליט"א, ראש רשת הכוללים 'יששכר באוהלך' את תחילת דרכו:

מעולם לא הייתי עסוק בכגון דא, הייתי איש העושה לפרנסתי. באחד הימים כשנכנסתי למעונו של רבינו הוא פתח את אגרת התשובה לרבינו יונה, והחל להקריא בפני את דבריו הנוקבים: "ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: תלמוד תורה כנגד כולם ואמרו בספרי: כשם שללמוד תורה גדול מכל המצוות כך עונש ביטול תורה גדול מכל העבירות, ומצינו בבית ראשון שוויתר הקב"ה על עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים ולא וויתר על עוון ביטול תורה, והרוצה להינצל מן העונש המר והעוון הגדול הזה, יתעסק בצרכי התלמידים והרבנים הלומדים לשם שמים, ויעזור בשכירות הרבנים כדי שיעמדו בעירו ויהיו עוסקים בתורה על ידו", עכ"ד הנוקבים ופולחים את הלב.

שאלתי את רבנו מה כוונתו בדבריו אלו, האם כוונתו היא שאתעסק בהחזקת תורה?

"כן, לזה התכוונתי!", השיב. "תפתח כולל! קח כמה אברכים, עשר או שתים עשרה אברכים, ותפתח כולל!". למרות כובד המשימה לא התעוררו בי שום שאלות. הוא אמר את דבריו ואני נצטוויתי לעשות 'נעשה ונשמע'. היה זה שלושה ימים לפני תחילת חודש חשוון. מיד לאחר מכן שמעתי על קבוצת אברכים שמתארגנת בראשותו של ראש כולל חשוב מאד, וקיבלתי על עצמי לדאוג לגיוס הכספים עבורם. נסעתי לחו"ל מבלי שיהיה לי מושג איך אני מתחיל, שם פגשתי בכמה יהודים שליבם ער לכל דבר שבקדושה, והם התגייסו לעזור לי בתחילת דרכי. הנסיעה הראשונה לוותה בקשיים גדולים, אך הייתי שמח כל כך שזכיתי להקים כולל!

ניסים גלויים

יש לנו הוראה מרבנו שלא לקחת על עצמנו חובות, ולא ללוות אפילו פרוטה אחת, רק אם יש כיסוי לזה. אף פעם לא פניתי לגמ"ח בבקשת הלוואה לתשלום המלגות של החודש, לפני שלא הייתה לי התחייבות ברורה של גביר לסכום, ואז אני הולך לגמ"ח ולווה בדיוק לפי סכומי ההתחייבות שיש לי בידיים. רבנו דורש להתנות עם

האברכים שאני נותן בתנאי שיהיה לי.

ואם חסר כסף מה עושים? כל חודש יש את הסיעתא דשמייא שלו. רבנו אמר כל הזמן: "בהחזקת תורה יש ניסים גלויים, מחזיקי התורה הם בגדר 'מלומדים בניסים'. עליך לעבוד במסירות ולעשות את ההשתדלות שלך, והקב"ה יעשה שלו". דרכה של תורה שאינה מתקיימת בדרך הטבע, וכל קיומה הוא בדרך ניסית.

ללחוץ על צדקה

לפני כמה שנים, כמה ימים לפני חלוקת המלגות ובחשבון ולא הייתה אף לא פרוטה אחת. לא ידעתי מה לעשות? נכנסתי לבית מורי ורבי רבינו, ודנתי לפניו: ישנם כמה גבירים שיש להם לב פתוח והם מוכנים לתת כל מה שצריך, רק להפעיל קצת לחץ, להעמיד אותם מול חומרת המצב. במצב כזה יש את מירב הסיכויים שהם יפתחו את ליבם ואת כיסם וכך תבוא הרווחה.

רבינו קם ממקומו, ניגש אל הארון, הוציא גמרא בבא בתרא, דפדף לדף ח' עמוד ב' והתחיל לקרוא את דברי הגמרא: "פקדתי על כל לוחציו אמר ר' יצחק בר שמואל בר מרתא, משמיה דרב: ואפי' על גבאי צדקה".

שאלתי את רבנו מה לעשות? והוא אמר לי ללכת להתפלל וד' יעזור, אבל אין שום רשות ללחוץ על גבירים לתת כסף, גם לא במצבים שנראה שהכל עומד לקרוס!

פ"א באו לרבנו שני גבירים צעירים. אחד מהם היה נשוי והשני עדיין לא. הם ידעו רק אנגלית אף מילה לא בעברית או באידיש. הצגתי אותם ואמרתי שאני אשמש כמתורגמן. הוא נעץ בהם את מבטו ואמר: "תגיד להם שצריך להיות יהודי חרדי, צריך לשמור תורה ומצוות, וצריך להיות ירא שמים!". הייתי המום. לא ידעתי מה לעשות. פחדתי מהתגובה שלהם. אבל מי שעמד יחד עמי בחדר דחק בי לתרגם את הדברים, ואז אזרתי אומץ ותרגמתי את הדברים...

שניהם החווירו ויצאו החוצה. מעיניו של אחד מהם זלגו דמעות, בקושי הם הצליחו להתאושש מן המהלומה, מתוך דבריהם התברר שרבנו קלע אל המטרה. הם אכן היו בדרגה רוחנית נמוכה מאד, ושניהם חזרו בתשובה שלימה.

באותה תקופה היה דבר דומה. מישהו הביא לרבינו עשרה גבירים חרדים, שהגיעו לביקור בארץ הוא לחץ את ידי הגבירים וברכם. כשהגיע לידי של אחד מהם נעצר וסיפר לו: "פעם בכה החפץ חיים כשתפס את ידו של גביר מחזיק תורה גדול, ואמר לו: 'חבל על יד זהב כזאת, המחזיקה יד לומדי תורה שתישרף בגיהנום מחמת חילול שבת'..."! אותו גביר יצא מן הבית חיוור כולו, ומיד התברר שאכן יש לו על מה לחזור בתשובה...

לפני תקופה התקשר אלי גביר גדול שהרוויח סכום עצום, והוא רוצה לתרום חלק ממנו לכוללים. כשרבנו שמע על הדרך בה הרוויח את הסכום, הוא אמר לי: "מיד תגיד לו שזו הונאה, הכסף הזה לא כשר!"...

שיהיו מרוצים

בזמן שירד הדולר והמיילגה בסך חמש מאות דולר כבר אינה מספקת, שאלו את רבינו האם יש להוסיף לאברכים עוד חמישים דולר כדי לאזן את ירידת ערך הדולר?

התשובה היתה: "כן. תוסיף! הדאגה להחזקת תורה היא לא רק להוסיף עוד אברכים לכוללים, אלא צריך לדאוג למצב רוח של האברך בעצמו". הוספתי לשאול: הלא בסכום כזה אפשר לפתוח עוד כמה כוללים? והתשובה שקיבלתי הייתה: "אין לזה שום קשר לאברכים. תוסיף עוד חמישים דולר ופרט לזה תהיה סיעתא דשמיא לפתוח עוד כוללים". באותו אירוע נכח יחד עמי בחדר אחד מתומכי רשת הכוללים. כשיצאנו תמה הגביר בכמה מסתכמת התוספת. אמרתי לו את הסכום, ומיד התחייב ליתן אותנו לכמה חודשים...

זמתי ונמכרתי

לפני כמה שנים, כמה ימים לפני ראש חודש שבט, היה חסר סכום גדול. התיישבתי במוצאי שבת בתחילת הערב, וניסיתי לתפוס קשר עם כמה וכמה גבירים שהיו אמורים להעביר לי סכומים גדולים, אולם אותו יום היה יום אידם, המשרדים היו סגורים, כך שלא היה שייך לתפוס אף אחד. בשעה חמש לפנות בוקר, כשהייתי מיואש

היה פעם שששה ימים לפני חלוקת המלגות לא היתה פרוטה אחת בחשבון. גם לאחר כל המאמצים שעשיתי העליתי חרס ביד. כדרכי באתי לשאול אם להתקשר לגבירים בחו"ל, ולבכות בפניהם על המצב. ידעתי על כמה כאלו שאם אבכה בפניהם יש סיכוי שיפתחו את כיסם. התשובה היתה נוקבת: "אם לבכות? לכך לבכות בפני הקב"ה! לך להתפלל!"

בו במקום יצאתי עם אחד מאנשי הצוות למירון להתפלל. אני הצלחתי לומר רק חצי תהילים, והשותף שנסע איתי אמר את כל התהילים. באותו יום היה ראש כולל אחר בארץ אירופאית כלשהי שגילה גביר חדש. אותו גביר היה זקוק לישועה גדולה בענין שהעיק עליו שנים רבות. אותו ראש כולל פתח וסיפר לו על גביר אחר שנושע בענין זה, לאחר שקיבל על עצמו להחזיק את אחד הכוללים של 'יששכר באהליך'. הוא אפילו הציע לו להתקשר אלי ולברר את הסיפור. תגובתו של אותו גביר הייתה קשה, הוא לא רצה לשמוע מילה אחת בנושא, ושילח את אותו ראש כולל ריקם. ביום ראשון מתקשר אלי אותו גביר אירופאי, ושואל אותי אם הסיפור שסיפר לו אותו ראש כולל ביום חמישי הוא נכון. אישרתי לו את הסיפור. הגביר שאל אם ראש הישיבה יכול להבטיח לו ישועה דומה, אם הוא ייקח על עצמו סכום גדול כל חודש? נסעתי מיד לבית רבינו ושאלתי אם הוא מוכן להבטיח ישועה לאותו גביר. תשובתו הייתה שהוא מוכן לברך אבל לא להבטיח.

העברתי את התשובה לאותו גביר, והוא הודיע לי מיד שהוא מגיע ארצה בעוד כמה שעות. לאחר כמה שעות הוא הגיע וביקש הבטחה לישועה, והוא קיבל את התשובה הידועה: לברך כן אבל לא להבטיח. אותו גביר עמד והתחנן על נפשו אך ללא הועיל, עד שבהבזק של רגע הוא הודיע שהוא מוכן להעלות את הסכום החודשי פי כמה וכמה ממה שאמר בהתחלה.

מיד כששמע רבנו את הדברים, הוא החל לברר אצלו אם נתינה כזאת היא בגדר "מסירות נפש" בשבילו, או שהוא יכול לעמוד בזה בקלות. לאחר שאותו גביר הוכיח שהסכום הזה הוא בגדר יציאה מגדרו, אמר לו רבנו: "אם אתה מוכן לצאת מגדרך למען החזקת תורה, אצא אף אני מגדרי ואשתדל וארבה עבורך תחינה ובקשה באופן מיוחד!". בו במקום נערך הסכם כתוב וחתום...

לאחר שיצאנו מן הבית, שואל אותי אותו גביר ששמע עלי לראשונה לפני כמה ימים, אם יש לי תכנית סדורה איך להחזיק את הכוללים, אמרתי לו שאין לי שום תכנית, הכל עובד על ניסים. אותו גביר התלהב ואמר: "אתה עוד לא יודע איזה נס היה לך!"

"כשראש כולל פלוני הגיע לביתי, וסיפר לי על הישועה שהיתה לגביר פלוני באמצעות התרומה לכוללים שלך, דחיתי אותו מביתי. אולם מיד לאחר שיצאתי מן הבית, הגעתי לשיעור תורני בו אני משתתף שנים רבות, ומיד בכניסתי אני שומע שהמגיד שיעור עונה לשאלת אחד ממשתתפי השיעור: כזאת **שאלה מתאימה לבעל 'אילת השחר'...** ראיתי בזה השגחה פרטית ולכן התקשרתי אליך!"...

פעם אחת אחד העובדים במגדניית בריזל, החליט שרכש כבר ניסיון רב במלאכת האפייה, ועכשיו יפתח בעצמו עסק מרוויח. הוא החל לייצר מגוון עוגות כמו שלמד במגדניית בריזל. אך מאחר שלא היו בידיו אמצעים מתאימים כדי לשכור מקום לעסק, מיקם את עגלתו העמוסה במיני מאפה ריחניים, מול מגדניית בריזל! בני המשפחה שעבדו בחנות נרעשו...

הצדיק רבי זלמן בריזל זצ"ל, חי באמונה תמידית בבורא העולם

"ויברך אתם משה" (שמות ל"ט, מ"ג)

"שתשרה שכינה ממעשה ידיכם, ויהי נועם ד' חלוקינו עלינו וגו'" (ת"י)

ר' זלמן שש היה לקראת כל אתגר שבו יוכל לחשל עצמו באמונה, וקיים בנפשו את הפסוק "ורעה אמונה", כאשר פירשו הספרים הקדושים - 'מ'א זאל פאשען די אמונה' - יש לרעות את האמונה הקדושה, לטפח ולהשביח אותה בלב כל עת.

האווירה במחיצתו של ר' זלמן היתה ספוגה באמונה. על כל צעד ושעל היה מזה ללמוד ממנו פרק באמונה.

פעם הזמין מונית שתבוא לקחתו לביהמ"ד, ויצא להמתין ברחוב במזג אוויר קר. זמן רב עבר, והמונית בוששה מלהגיע. המלווה שחשש לבריאותו, הציע שייכנס חזרה לביתו, וכשהמונית תגיע תיכף יקרא לו. אך ר' זלמן מ'אן ונימוקו עמו -

"הנח לי כאן. רצוני לעמוד כאן ולהתרגל באמונה, להשריש בליבי כי בשמים כבר נקבע בדיוק מתי תבוא המונית, ואין לי מה להתרגז על כך".

באי ביתו והסובבים אותו העידו על אין ספור תקלות קטנות, אשר בדרך כלל מסוגלות להוציא אדם משלוותו, אבל אצל ר' זלמן - כאילו עברו על ידו, ולא נגעו בו כלל.

סיפר הרה"ח ר' בונים קורניק ז"ל, מנאמני ביתו של האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור ז"ע, כי נשלח פעם על פי הוראתו בקודש של האדמו"ר מגור יחד עם ר' זלמן, להתרים את באי השטיבלאך של חסידי גור בארץ לצורך דבר מצוה.

באחת הפעמים חלה איזו אי הבנה בתיאום המוקדם, וכשהגיעו לאחר טירחה מרובה אל השטיבל בתל אביב כדי להתרים את הציבור, מצאוהו ריק מאדם. כבר לא היה עם מי לדבר.

טרוניה או אכזבה כי היו עולות, הרבה מן הצדק היה בהן, אך לא אצל ר' זלמן. "סברתי", אמר ר' בונים "שאשמע ממנו בדל או רמז של צער על העניין, אך פניו לא השתנו. האמונה והשמחה לא עזבוהו אף לא לרגע, גם כששמע שכל נסיעתו היתה לשווא.

כל תגובתו היתה, אפוא, זו בלבד:

"אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים" - -
ושב ר' זלמן על עקביו, כאילו לא אירע דבר.

כך גם בעת נסיעה בדרכים. אם היתה התנועה נעצרת, ופקק מורט עצבים נמתח לכל האופק, גם אז, מעולם לא ראו על פניו של ר' זלמן מתח או חוסר שלוה. "מה' מצעדי גבר כוננו" - רחשו שפתותיו. די היה בשתי מילותיו הנאמרות בלהט האופייני 'אלעס איז באשערט פון הימל!' [- הכל בהשגחה משמים] כדי לנסוך שלוה ורוגע גם בקרב השוהים במחיצתו.

הוא נתן לחם

האמונה ליוותה אותו בכל מהלך יומו ובכל העניינים - ברוחניות ובגשמיות. לראשו החדיר מחשבה אחת ויחידה, כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו, הוא הזן והוא המפרנס לכל הברואים.

ברוח זו ניהל את המאפייה המפורסמת לפרנסתו ופרנסת אנשי ביתו. לא הניח לעצמו להיגרר אחרי שום בהלה על ממון, וזכר כל העת היטב מי הוא הנותן לו כח לעשות חיל.

לפעמים לא היה הניסיון קל, אך הוא עמד בו בגבורה.

הלאה, בא לפני ר' זלמן והודה על האמת:
"ר' זלמן, צדקתם ממני! אין שום יתרון לאדם במיליון דולר מיותרים!
רק בתורתכם ובתפילתכם יש יתרון!"

כי אלוקים אמר לו...

מקרה אחר אירע בבעל מאפיה מתחרה, אשר אף הוא רכש את אומנות האפייה במאפיית בריזל, בהיותו העובד הראשי והאחראי על חלוקת הסחורה במאפייה במשך שנים רבות. ביום בהיר אחד פתח הלה את מאפייתו החדשה, בגסות ובחוצפה שאין לה אח ורע; יום השישי בשכונת בית ישראל. ביום זה גורפים בעלי המגדניות את הרווחים הנאים ביותר מכל השבוע, כאשר המוני בית ישראל גודשים את החנויות, וממלאים את שקיהם בחלות ובמגדנות נאות לכבוד שבת המלכה.

והנה, בבוקרו של יום קריטי זה, תמורת אשר יתייצב האיש האחראי על משמרתו לעבודתו הקבועה במאפיית בריזל, ויתחיל לחלק את הסחורה בחנויות, נדהמו בני המשפחה לגלות כי השער סגור והילד איננו...

ביום זה בחר הלה לפתוח את העסק החדש, תחת מעטה סודיות, וללא כל הודעה מוקדמת...

האיש פעל בערמומיות רבה, ובזריזות הספיק לשווק את סחורתו החדשה והטריה לכל החנויות אשר היו לקוחות ותיקים של מגדניית בריזל. הללו ששו על המחיר המוזל והמשתלם שהציע להם המתחרה החדש...

ועד שבני משפחת בריזל התעשתו, ומיהרו להביא בעצמם את עגלות הסחורה לחנויות, נדהמו לגלות כי הלה כבר הקדימם. לעוגות שלהם לא היה כל דורש.

כמות אדירה של חלות, עוגות ומיני מזונות נותרה ללא כל תמורה, ועמל כפיים של מספר ימים ולילות רצופים ירד לטמיון. הכאב היה צורב, ודמעות נקו בעיניהם של בני המשפחה.

החלו הללו מצדדים לנקוט בכל חומר הדין נגד האיש ולהזמין לדין תורה, והללו אומרים להשיב מלחמה שיערה, לנדונו ולבוזותו ולפרסם את מעשהו הנבזה וכו', אך עדיין לא נקטו בשום פעולה ללא שתתקבל תחילה הסכמתו המפורשת של ר' זלמן, ראש המשפחה.

באותו זמן שהה ר' זלמן בחו"ל, ולא למנוחה ולא למרגוע... קרוב לשנה שלימה על חגייה ומועדיה, עשה אז על אדמת ניכר בכתתו את רגליו לחזר על פתחי נדיבים בערים ובמדינות רבות, כדי להחזיר את החובות הרבים שהשתרגו עליו בגין עסקי הכלל והפרט.

בשעה דחוקה וקשה זו, במצב של לחם צר ומים לחץ, כשפרוטה אחר פרוטה נצברת, נספרת ונשמרת, עמד ר' זלמן בגבורה בניסיון האמונה.

הוא מיהר לשגר מסר חריף לבני המשפחה בירושלים, ולצנן את הרוחות הלוהטות בקרבם:

"אל נא תרעו לאיש! אלוקים אמר לו קלל! איש אינו יכול לגרוע מפרנסתו מאומה! איש אינו יכול להרע לנו, כי הרי הכל מאתו

פעם אחת החליט אחד העובדים במגדניית בריזל, שדי לו לעבוד בתור שכיר. הן רכש כבר ניסיון רב במלאכת האפייה במגדניית בריזל, ומעתה ראוי לו שיפתח בעצמו עסק מרוויח, ויעשה גם הוא לביתו רווחים נאים.

וממחשבה למעשה. פנה לבצע את מחשבתו, פרש מהמאפייה והחל בעצמו לייצר מגוון עוגות טובות וטעימות כמו שלמד במגדניית בריזל. אולם, מאחר שלא היו בידיו אמצעים מתאימים כדי לשכור מקום מתאים לעסק, על כן התחיל למכור בינתיים את סחורתו ברחובה של עיר.

אך מי זה פתי יקנה אצלו, כשכולם קונים במאפיית בריזל הוותיקה? על כן הלך הלה ומיקם את עגלתו העמוסה במיני מאפה ריחניים, לא פחות ולא יותר, אלא - מול מגדניית בריזל!

בני המשפחה שעבדו בחנות נרעשו למול עזותו של זה, ומיהרו מיד לשלוח שליח אל ר' זלמן, שישב אז בבית המדרש, בבקשה שיבוא מיד לגעור באותו אדם כדבעי ולסלקו משם. אך מה הופתעו כולם למראה פניו המחויכות של ר' זלמן אשר השיבם:

"ומה הנכם חושבים? והלא אני הוא זה שיעצתי לבוא למכור הסחורה ליד החנות. הרי הוא חדש ואיש אינו מכירו, מי יקנה אצלו? אך כאן ליד החנות שלנו ישנה תנועת קונים חזקה, כך יתרגלו אנשים לקנות גם אצלו!"

"הדגשתי לו בפירוש", הוסיף, "שהוא יכול לבוא מה יותר קרוב לחנות כדי שיראוהו כולם. הרי מהפרנסה שלי הוא לא יגרע אפילו פרוטה אחת!"

ולא נתקררה דעתו של ר' זלמן האב, ובגודל חפצו ללמד את בני הבית פרק נכבד באמונה ובטחון, ביקש כי ילכו אצל הלה לייעץ לו איך להשביח את התוצרת, ולא לחסוך בגילוי כל רזי המקצוע.

ולא זו בלבד, אלא אף ביקש את אחד מבני קהילתו של אותו יהודי, שיראה לעמוד לו לעזר בביסוס העסק החדש, ויכריז בבית המדרש של אותה קהילה גדולה (אשר רוב אנשיה היו קליינטים וותיקים במגדניית בריזל...) כי מצוה על כולם לקנות במאפייה החדשה, ויקיימו בכך מצות "והחזקת בו"...

כאשר בתקופה אחרת נפתחה בסמוך חנות נוספת לדברי מאפה, ראה בכך ר' זלמן רק את טובות הבורא העודפות עליו, וכך הסביר:

"הרי פרנסה קצובה לכל אחד מן השמים, ואיש אינו נוגע במוכן לחברו אפילו כמלא נימה, אלא שמשמים ריחמו עלי, ושלחו לי את שכני החדש לעזרתי. מעתה שוב לא אצטרך לעמוד כל כך קשה לבדי באפייה ובשירות הלוקוחות. יהיו כאן אנשים נוספים בחנות ממול, שיעזרו לי במלאכה!"

"אמור נא לי", פנה פעם ר' זלמן לאחד מעשירי תבל שבא לשמוע מלקחו הטוב - "שמא תוכל להסביר לי, מה משנה לו לאדם אם מונח לו בכיסו דולר אחד מיותר, או שיש לו שם מיליון דולר מיותרים? אם אכן תוכל לומר לי את החילוק, הנני הולך מיד לעבוד עשרים וארבע שעות ביממה, כדי להשיג את האושר הזה!"

ואותו גביר, צעיר לימים, לא בלע כל כך מהר את הסברא הזו, רק לאחר שעברו שנים, בהן עלה מזלו וירד לסירוגין, ואושרו היה ממנו

כידוע, בשנת תשס"ג היה מרן הרב אלישיב זצ"ל בסכנת חיים. העם היהודי בכל תפוצות ישראל התאחד בתפילה ובזעקה לשלומו. בעת שהחלים, התבטא בפניו נכדו, שבזכותו נגרם חיזוק גדול בכח האמונה של תפילה, כשהציבור נוכח שהתפילות מועילות ועוזרות למעלה מכח הטבע. למשמע הדברים התרגש הרב אלישיב, ועיניו זלגו דמעות...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"אלה פקודי המשפן משפן העדת" (שמות ל"ח, כ"א)

קיום הבנין לפי איכות ורמת היסודות

נלהבת. אך לתדהמתם הגיב רבי ברוך בער: "אין זו צורה של בית המדרש! אצלנו בתי המדרשות בנויים מאבנים רטובות מדמעות. 'אויס געוינטע שטיינער'..."

מקום תורה אמור להיות מבוסס על יתדות איתנים, לא על יופי והדר חיצוני. מקום תורה מקימים בדמעות, בדם, אחרת אין לו זכות קיום! כך גם ספר הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א, רבה של אחוזת ברכפלד, בשם חותנו הגאון רבי אפרים צמל שליט"א, כי פעם פנה אליו אחד מחשובי ראשי הישיבות, והציע לו לשמש כמרבץ תורה בישיבה שהוא עומד כעת להקים. אותו ראש ישיבה קבל מפילנתרופ בניין מפואר, שכבר עמד על תילו בשכונה הירושלמית. בסיעתא דשמיא לאחר עבודה מאומצת, הוא הביא גם צוות מובחר וקבוצת בחורים מטובי בני הישיבות, איתם קיווה לפתוח את הישיבה לשם ולתפארת.

כאשר כל התוכניות היו מוכנות, והכל היה נראה כה קוסם ומוצלח, הוא נכנס לקבל את ברכת הדרך ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל. ראש הישיבה שמע את הפרטים והגיב בנחרצות: "כך לא בונים ישיבה... ישיבה בונים בעמל ויזע... ישיבה כזאת שהכל בא על מגש של כסף אין לה קיום!". ואכן הרעיון ירד מעל הפרק ונגנז... בתי המדרשות שלנו בנויים על תעצומות נפש, יזע ועמל.

בספר 'אמרי חיים', מובא מה שסיפר הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל, מגדולי גאוני התורה בדורנו, שבתחילת דרכו של ה'סבא מנובהרדוק', מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, היה בו רצון עז להקים ישיבות.

כך מתארים חז"ל במדרש (ריש ויקרא רבה) את עבודתו הזכה של משה רבינו בהעמדת קרשי המשכן:

"ויקרא אל משה - מה כתיב למעלה מענין פרשת משכן, 'כאשר צוה ה' את משה'. משל למלך שצווה את עבדו ואמר לו בנה לי פלטין, על כל דבר ודבר שהיה בונה היה כותב עליו שמו של מלך; היה בונה כתלים וכותב עליהן שמו של מלך. היה מעמיד עמודים וכותב עליהן שמו של מלך. היה מקרה בקורות והיה כותב עליהן שמו של מלך. לימים נכנס המלך לתוך פלטין, על כל דבר ודבר שהיה מביט היה מוצא שמו כתוב עליו. אמר: כל הכבוד הזה עשה לי עבדי, ואני מבפנים והוא מבחוץ? קראו לו שיכנס לפני ולפנים.

"כך, בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה עשה לי משכן, על כל דבר ודבר שהיה עושה היה כותב עליו 'כאשר צוה ה' את משה'. אמר הקדוש ברוך הוא, כל הכבוד הזה עשה לי משה ואני מבפנים והוא מבחוץ? קראו לו שיכנס לפני ולפנים. לכך נאמר 'ויקרא אל משה'..." כל הכוונות הללו, לשם שמים בלבד ולשם מלכותו יתברך, החדירו קדושה וטהרה בבניין המשכן וגרמו שיהיה לו קיום.

זהו גם היסוד האמור בחז"ל (מגילה כט, א) שהיתה התרומה מיוחדת עבור אדני המשכן, מלבד התרומה הכללית שהתבקשו ישראל להביא לשאר מלאכת המשכן. וזאת, על מנת ללמדנו כי האדנים שהם יסודות המשכן, ועל גבם מושתת הכל, אמורים להיות מתרומה נפרדת, מהזך והנקי - כולה קודש לה!

מה שאנו לומדים מכל זה הוא, שקיום הבנין ועמידו, וכן כל דבר רוחני - חוסנו וחוזקו תלויים לפי רמת הטהרה וכוונת הלב שהיו בעת יסוד הבנין, ואילו רצונות ושאיונות נטעו ביסודות הבנין בעת הווסד!

מסופר שכאשר הגיע מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל', לביקור בארצות הברית, לגייס כספים לטובת ישיבת קמניץ, הראו לו העסקנים את היכלי התורה הקיימים שם, שהרשימו במיוחד במראם החיצוני, וציפו לשמע ממנו תגובה

כידוע, ה'סבא מנובהרדוק' היה 'חד בדרא' במידת הביטחון, עליה עמל בכל כוחותיו כל ימי חייו. הוא קנה כרטיס הגרלה, והיה סמוך ובטוח שהיות וכוונתו היא להעמיד תורה לשם שמים, בודאי יזכה בסכום כסף גדול לצורך כך, ויוכל להקים ישיבות באוונט נפשו; אך לבסוף לא זכה בהגרלה.

בצר לו, נסע ל'סבא מקלם', מרן הגאון רבי שמחה זיסל ז"ל, להשיח את לבו ולספר על אכזבתו. הוא חשש שמא אין מדת הביטחון שלו שלמה. אולם כששמע ה'סבא מקלם' את דבריו, אמר לו משפט אחד: "רצון הבורא יתברך הוא, שאת מקומות התורה יבנו במסירות נפש!"

הדברים הלהיבו את הסבא מנובהרדוק, ושינו את כל נקודת מבטו. מני אז, בעמל נפש ובכוחות עלאיים, זכה להעמיד כשבעים ישיבות בכל תפוצות הגולה, בלי שום אמצעים, אלא עם כח 'מסירות הנפש' בלבד!

מקרביו של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר, מספרים על הנהגה מאלפת וייחודית שהיה נוהג בה ראש הישיבה, בכל פעם שהיה נוסף נדבך חדש לממלכת התורה - ישיבת מיר המעטירה.

כידוע, שימש רבי נתן צבי כאות ומופת לדורו, כיצד מקימים ומייסדים אימפריה עצומה של תורה, בכוחות נפש עצומים ומעט מאוד כוחות הגוף. תוך שהוא מתמודד עם מחלה קשה וחשוכת מרפא, בעודו מלומד מכאובים וייסורים נוראיים, שלמעלה מכח אנוש לשאתם, בתמצית דמו וחלבו התגבר כארי, ובעשר אצבעותיו חולל מהפך אדיר, הכפיל ושילש את ישיבות מיר בארץ הקודש ללא היכר. היכלי תורה גדולים המלאים באלפי לומדים, שפרוסים בכל פינותיה וזוויותיה של שכונת 'בית ישראל' בירושלים, ומקרינים מאורה של תורה על כל ארץ הקודש.

הנהגתו של רבי נתן צבי היתה, שכל אימת שהיו יוצקים את אבן הפינה לבנין חדש מבנייני הישיבה, התעקש להיות נוכח שם בעצמו, ללחוץ על דושת היציקה, וליצוק בעצמו את המלט במקום הראוי. כך היה בכל עשרות מקומות התורה שנבנו עם השנים, בקרית הישיבה ובערים השונות בארץ. בקיץ ובחורף, ביום ובלילה; מעולם לא וויתר על כך.

רבי נתן צבי ידע והבין, שכדי שיהיה לישיבה קיום, יש להטביע ביסודות את 'מסירות הנפש' עימה הכפיל, שיכלל והחזיק את הישיבה; ולכן טרח והגיע בעצמו בכל פעם ליצוק את היסודות!

הגאון רבי בנימין קרליבך שליט"א, מראשי הישיבה, מספר שכך גם הוקמה ישיבת מיר לפני עשרות שנים. בתבנית זו בנה מרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל את הבניין המרכזי של הישיבה.

אז טרם נהגו להשתמש בפועלים זרים לבניה, ומי שנלקח לפועל הבניין היה יהודי ירא שמים, שלימים התמנה אף למשיגח בישיבה חסידית, אך אז אולץ בנסיבות החיים לעסוק לפרנסתו כפועל בניין. יחד עמו הועסק יהודי נוסף, תלמיד חכם אף הוא, שהיה החברותא שלו. תוך כדי יציקת המלט והנחת הלבנים הם עסקו בדברי תורה, שקלו וטרו בלמוד הוויות אביי ורבא. קושיות הרשב"א ויישובי

הרמב"ם התערבו בבטון ובמים...

כך נוצקו יסודות הבית הגדול הזה! כך נבנה בניינה של ישיבת מיר, וכך זכתה הישיבה לקיום ושגשוג מעל דרך הטבע!

לימוד התורה והעמדת תלמידים

בנקיות ובטהרה

תלמיד חכם חשוב שוחח בהזדמנות מסויימת עם מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל. בתוך הדברים התנצל בפניו, על כך שהוא מטריח את ראש הישיבה בשביל שאלותיו האישייות, וגוזל ממנו את זמנו היקר. ברוך ובחמימות השיב לו מרן הרב שך: "שבעים שנה דחיתי את כולם... הייתי שקוע בלימוד בלבד. כשהגעתי לגיל שמונים ושלוש שנה, גיל הבר מצווה לאחר שנתקיים בי 'ימי שנותינו בהם שבעים שנה', הנני מפקיר את עצמי לגמרי בשביל כלל ישראל. היות וכל פעולה שאני פועל, שלם אני עם עצמי - יודע אני בוודאות שהיא בנויה על שמונים ושלוש שנות עמל התורה בנקיות!..."

מרן ראש הישיבה הגרא"מ שטיינמן זצ"ל, אמר כעין זה: "שמעתי מה'חזון איש' שאמר על ה'חפץ חיים' כי למד שישים שנה, איני זוכר אם אמר לשמה או לא, ואחר כך הנהיג את כלל ישראל. כך היה אצל ה'חזון איש' עצמו שלמד עשרות שנים בצנעה, רחוק מעין הציבור, ואחר כך נגלה אורו והנהיג את כלל ישראל. כך היה אצל הרב מבריסק, ה'סטייפלער' ואצל הרב שך - על ידי היגיעה בתורה לשמה שהיתה אצלם עד להפליא, שלא לשם פרסום ולא לשם התפארות והתגדלות, מתוך נקיות - הם זכו להנהיג את כלל ישראל".

בזמן שקמו עוררין לערער על כמה מפקייו של מרן פוסק הדור, הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, פסקים שהכריע בספרו 'אגרות משה', התבטא רבי משה ביטוי מפליא באורח נדיר: "שלם ורגוע אני עם עצמי, היות ויודע אני שכל ההוראות שלי בנויות על לימוד התורה

בנקיות ובטהרה, ומעולם לא התעניינתי בחכמות חיצוניות..."

כיוצא בזה שמעתי פעם מרבינו, מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', שהתבטא: "כל השנים פחדתי שמא כל מעשי בהרבצת תורה באים חלילה מצד שמאל, דהינו לא לגמרי לשם שמים. אבל לאחר שאני זוכה לראות את הפירות, ברוך ה', שתלמידי הם תלמידים הגונים, ומהם רבים שצמחו מורי הוראה ומרביצי תורה, זה מגלה לי שמתחילה כבר היו המעשים מצד ימין, לשם שמים..."

היסוד בזה הוא, כי כאשר רואים אילן גדול המצמיח פירות משובחים, הרי האילן בעצמו מעיד כמאה עדים שכל עבודות השדה נעשו בצורה טובה וראויה; חפירת היסוד, הנטיעה, השקאה במידה הנכונה, טיפוח הגידולים, הרחקת החרקים ושאר מזיקים שעלולים להזיק לעץ ושתליו. כך גם ברוחניות: כאשר רואים את התוצאות המבורכות של הפעולה - אזי ניתן לקבוע בוודאות שהיא נעשתה בשורשה מתוך כוונה זכה וטהורה, בקדושה ובנקיות.

הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל, מפארי גדולי ירושלים, היה רגיל לספר את מה ששמע מרבו, מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל':

אצלם, ומשמתם כל העת בכל צעד ושעל. הם ראו בתפילה עניין הכרחי ומחוייב המציאות, ואת כל ענייניהם הרוחניים והגשמיים תלו בזכות ובכח התפילה.

מסופר על מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר, שפעם אחת תוך כדי לימודו התקשה בנושא מסויים. הוא פסע הלך ושוב בהיכלה של ישיבת מיר נסער, ולמרות המאמצים הרבים לפשט את הדברים, לא הצליח להבין אל נכון את פשר הסוגיה.

עצר רבי חיים ליד החלון, הביט השמימה וביקש בתחנונים שיסייעו לו מן השמיים להבין: "ריבוננו של עולם! אנא, אני כה חפץ להבין את הסוגיה...". הוא נשאר על עומדו מהרהר בשרעפיו, ולפתע, לאחר

דקות מועטות, נהרה הופיעה על פניו. צץ במוחו פיתרון לקושיה! נעמד רבי חיים בזקיפה, היכה בידו על הסטנדר, הביט שוב כלפי הרקיע ואמר: "הא! א גרויסע דאנק, ריבוננו של עולם, איך האב פארשטאנען!..." - "תודה רבה, ריבוננו של עולם, הבנת!..."

כה מפעים לראות את קרבת הצדיקים לקדוש ברוך הוא! רבי חיים בקש ממנו למצוא פיתרון, כשם שהיה מבקש מהחברותא, וכשהתשובה נמצאה, מיד נעמד להודות על כך, כדבר איש אל רעהו. בכזו טבעיות! בכזו פשטות! כאדם הנוקק לעזרה, ופונה לחברו במילים פשוטות שיעזור לו, ומשנעזר עומד ומודה על כך מעומק הלב...

דבר נפלא שמעתי מהגאון רבי דוב ישראלזון שליט"א, נכדו של דודי, עמוד ההוראה, מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל:

כידוע, בשנת תשס"ג חלה מרן הרב אלישיב והיה בסכנת חיים, ולצורך הצלתו הוצרך לעבור ניתוח סבוך. העם היהודי בכל תפוצות ישראל התאחד בתפילה ובזעקה לשלומו, וחיוזקים רבים בתפילה נעשו לזכותו.

בעת שהחלים בחסדי שמים, התבטא בפניו נכדו רבי דוב בהתפעלות, שבזכותו נגרם חיזוק גדול בכוח האמונה של תפילה, כשהציבור נוכח שהתפילות מועילות ועוזרות למעלה מכוח הטבע. למשמע הדברים התרגש הרב אלישיב, ועיניו זלגו דמעות...

בנו הגאון רבי משה אלישיב, ציין, כי לדעתו ניתן לספור על כף יד אחת, כמה פעמים החצין אביו את רגשותיו באופן של בכי גלוי, במהלך כל מאת שנותיו הגדושות. אך כאן במקרה זה, באופן יוצא מן הכלל, החיוק של התפילה שנגרם בעטיו כה נגע אל לבו, וכה שימח וריגש אותו - עד שלא היה מסוגל לעצר מדמעותיו לפרוץ באחת!

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

כידוע, חש רבי יחזקאל הערכה גדולה כלפי תלמידי חכמים עניים, שלמרות מצבם הדחוק הניחו חיי שעה ובחרו בחיי עולם, ושמנו את כל מגמתם ויגיעתם בעמלה של תורה, ובה מצאו את סיפוקם ושמחתם. ברבים מהם היה רבי יחזקאל תומך כספית מידי חודש, ומעודד אותם רבות לדבוק בדרך שבחרו.

כאשר עלה מלונדון על מנת להתגורר בירושלים עיר הקודש, הירבה להתבטא בהערכה מיוחדת על העובדה המצויה בירושלים, של עניים מרודים שצמחו לתלמידי חכמים מופלגים, אשר מבלי לדעת מהיכן יביאו את מזונם - הסתגרו בארבע אמות של תורה והלכה, ואת כל ימיהם בילו במחיצת בתי המדרש מבוקר ועד ערב, כשהם משכיחים מעצמם את מצבם הכלכלי הקשה. הוא כינה אותם בהערצה "משיח'ס יידן!" - "יהודים בני דורו של משיח!"], והוסיף לומר: "הן אמנם גם בלונדון ישנם בני תורה מופלגים, אבל שם יש להם אמצעים. כאן זה משהו אחר..."

את הזכות הזאת שניתנה לו האפשרות לתמוך בתלמידי חכמים, תלה רבי יחזקאל בתפילות שהתפלל בצעירותו שיזכה לכך, כפי שהתבטא בפני תלמידו רבי חיים ברים: "יעידו הגשרים של לונדון כמה דמעות הזלתי בשביל זכייה זו! אלו ידעת, לא היית מתפלל כיצד זיכני הבורא יתברך לך..."

הרי שכל מעשה טוב, כל פעולה שכרוכים בה ריבוי התורה וזיכוי הרבים, נעוצה בתחילתה בתפילה! התפילה מהווה את היסוד, שבעטיו זוכים להיות מחזיקי תורה ובני תורה, והמתפלל בדמע תפילתו נשמעת' - כפי שכותב רבינו יונה.

גם לאה אמנו, שהעמידה שישה מתוך שנים עשר שבטים, זכתה למה שזכתה אך ורק באמצעות התפילה. אלולי תפילותיה, הייתה חלילה וחס נישאת לעשו, ולא היתה מאימהות האומה היהודית.

כך תרגום דברי ה'זוהר הקדוש' (פרשת ויחי דף רכג עמוד א): כל בני אדם שמוריד דמעות לפני הקדוש ברוך-הוא, אף על פי שנגזר עליו עונש ייקרע גזר דינו, ולא יוכל העונש לשלוט עליו. מהיכן למדנו זאת? מלאה אמנו, שהרי על לאה נגזר להינשא לעשו ולהיות מחלקו, והיא בתפילתה זכתה שהקדימה להינשא ליעקב ולא ניתנה לעשו.

מבואר מדברי חז"ל, שהיסוד שעליו השתיתה לאה את כלל ישראל, והצורה בה זכתה להקים את בית ישראל - הוא תפילה, וביותר נוכחים אנו כוחה של תפילה מהו!

כעין הדברים הללו כותב רבנו בחיי (דברים יא): "וצריך אתה לדעת, כי כח התפילה גדול אפילו לשנות הטבע, ולהניצל מן הסכנה, ולבטל הנגזר".

במחיצת גדולי ישראל ראו תדיר, כיצד התפילה כה טבעית וחוקקה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הרב לא התמהמה, הוא נטל מיד עט ונייר, וערך עליו חשבון הוצאות כלכלת ביתו, בטרם התמנה למשרת הרבנות. הוא מסר את החשבון לרעייתו, וציווה עליה שכאשר יגיע פדיון החנות לסכום ההוצאות הנצרכות להם לשבוע זה, תסגור את החנות...

מדוע הקפיד הב"ה על חתנו הט"ז?

הרב ישראל ליוש

"אלה פקודי המשפון משפון העדת..." (שמות ל"ח, כ"א)

המדרש תמה: הרי על משה רבינו נאמר "בכל בית נאמן הוא", אם כן מדוע נזקק לעשות חשבון ולדווח מה עשה בכסף ובזהב שנתרמו למשכן?

מספר המדרש: משה רבנו שמע שליציני ישראל משוחחים מאחורי גבו. האחד אמר לחבירו: 'הראית כמה שמן צווארו של בן עמרם?'. 'מדוע הנך מתפלא?' - ענה לו חבירו - 'הוא הרי שלט על הכסף של המשכן, איך לא יתעשר?!'. כששמע זאת משה, מיד עשה עמם חשבון. הבה נעיי: המדרש מגדיר את המלעזים על משה 'ליציני ישראל'. לעומתם, הקב"ה מכתיר אותו בתואר 'נאמן ביתי'. מדוע, אם כן, היה כל כך חשוב למשה לעשות חשבון, ולהימצא ישר אף בעיני אותם ליצינים, מדוע לא הסתפק בחותם האמת של הקב"ה, 'בכל ביתי נאמן הוא'?

את התשובה לכך נמצא במשנה (שקלים פ"ג מ"ב): "בשלוש קופות... תורמין את הלשכה. אין התורם נכנס לא בפרגוד חפות, ולא במנעל, ולא בסנדל וכו' שמה יעשיר, ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר, לפי שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום, שנאמר (במדבר ל"ב): 'והייתם נקיים מה' ומישראל', ואומר (משלי ג) 'ומצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם'".

המשנה מחדשת לנו, שמלבד הצורך להיות נקי כלפי הקב"ה, צריך גם להיות נקי כלפי הבריות, כדי שלא יאמרו... וכדי שלא יחשדו. ואין זו רק עצה טובה, אלא חיוב גמור. וזו הסיבה שהמשנה הביאה לכך שתי ראיות, משני פסוקים. כי מהפסוק הראשון "והייתם נקיים מה' ומישראל", היינו אומרים שזו רק עצה טובה, שנתן משה לבני גד ובני ראובן. אבל הפסוק השני הוא בלשון ציווי: "מצא חן... בעיני אלוקים ואדם".

להיטיב עמו ולהעניק לו כסף מן הצד, מבלי שירגיש כי ידם עושה זאת. הם טיכסו עצה, וביקשו מכל בעלי הבתים העשירים בעיר, לערוך את קניותיהם אצל הרבנית, הם ישלמו לה במיטב כספם, העסק ישגשג ויפרח, ופרנסת הרב תורחב, מבלי שישים לב ויסרב לקחת מהם כסף.

לא ארכו הימים, והרב הרגיש ברחבת כלכלת הבית. לפתע ניכר היתרון, והרווחה החליפה את מקומה של החסכנות. הוא שאל את הרבנית לסיבת הדבר, ומה מקורה השופע של הפרנסה. הרבנית ספרה לו כי שפע של קונים החלו לפקוד את החנות, ומכל קצוות העיר, אף משכונותיה המבוססות באים לערוך את קניותיהם בחנותם. הרב לא התמהמה, הוא נטל מיד עט ונייר, וערך עליו חשבון הוצאות כלכלת ביתו, בטרם התמנה למשרת הרבנות. הוא מסר את החשבון לרעייתו, וציווה עליה שכאשר יגיע פדיון החנות לסכום ההוצאות הנצרכות להם לשבוע זה, תסגור את החנות, אף אם זה יהיה במהלך יומו הראשון של השבוע, כי גם חנוונים אחרים צריכים להרוויח, ואינו חפץ בעוד כסף שאינם זקוקים לו. וכך עשתה...

על התרחקותם של הרבנים מקחת שוחד, נוכל ללמוד מהספור הבא: בשנת שע"ה יצא הט"ז מעירו ושם פעמיו אל עבר העיר

'שנאת הבצע' היתה אבן חן מתנוססת בראשי גדולי וחכמי הדורות הקודמים. כפי שמסופר על הגאון רבי משה קרמר זצ"ל שקיבל עליו את משרת הרבנות בוולנא, בלא תשלום שכר עבור משרתו. בטענה כי אשתו חנונית, ופרנסתה מספיקה להם לכלכלת ביתם. אך בני העיר, מאוד אהבו וחייבו את רבם הנערץ, ורצו בכל נפשם

ואז לפתע אירע נס!! אני מגלה ממש בשניות האחרונות, חור ענק שנפער בתחתית הטנק מהפגז שעבר מצד לצד, בכוחות אחרונים נשכבתי והתגלגלתי לעבר הפתח ומשם החוצה לאויר עד שבאו לחלץ אותי בחסדי ה'

הדרשה של הגה"צ ר' שבתאי יודלביץ זצ"ל שהדהדה בחזית המלחמה

הרב בנימין גולד

"וּבְצִלְאֵל בֶּן אִיִּיר... עָשָׂה אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ד' " (שמות ל"ח, כ"ב)

"א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן: בצלאל על שם חכמתו נקרא, בשעה שאמר לו הקב"ה למשה, לך אמור לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך ואמר לו, עשה ארון וכלים ומשכן, אמר לו בצלאל למשה רבינו, מנהגו של עולם אדם בונה בית ואח"כ מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן, כלים שאני עושה להיכן אכניסם? שמא כך אמר לך הקב"ה, עשה משכן ארון וכלים, אמר לו, שמא בצל אל היית וידעת" (ברכות נה.).

והדבר פלאי עד מאד! הקב"ה מצוה את משה "ועשו לי משכן ארון וכלים", ומשה רבנו משנה מציוויו של הקב"ה ואומר לבצלאל, לעשות ארון וכלים ואחר כך משכן, ואחר שבצלאל מעמידו על היפך ההגיון שבדבר, אומר לו משה רבנו שהוא צודק - שמא בצל-אל היית וידעת.

מה באמת היתה כוונתו ומחשבתו של משה רבנו כשהפך לכאורה ציוויו של הקב"ה, ועוד באופן שהוא היפך ההגיון ממש?!

היה נראה לומר, שמשה רבנו רצה לרמוז בזה, כפי שכבר גילו לנו חז"ל הקדושים, כי הציוויו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" לא 'בתוכו' נאמר אלא "בתוכם". בתוכו של כל אחד ואחד מישראל. בציוויו של בנין המשכן, נאמר ציוויו לבנין המשכן של כלל ישראל, אבל נאמר גם ציוויו פרטני לבנין משכן בלבב כל איש ישראל.

בבנין המשכן הרוחני הפרטי של כל אחד, בניית הכלים היא עצמה בניית הבנין!! על ידי שאדם קונה לעצמו כלים רוחניים, בלמוד התורה וקיום המצוות, בזה בונה ומחזק את בניינו הרוחני למעלה להשכיל עד אין סוף!

אפשר שזה בא לרמוז לנו משה רבנו, יש בניית המשכן למלך מלכי המלכים, שבו בונים קודם בית ואח"כ מכניסים הכלים, אבל בבנין המשכן הרוחני של כביכול הקב"ה בלבו של כל אחד, כאן א"א לבנות בנין בלי שיהיו כלים חזקים, הבנין נבנה שלב אחר שלב על ידי בניית הכלים!!

קבוע בחור שסר מן הדרך, שהיה יושב ו'מעביר את הזמן' בליל שבת בשמיעת הדרשה, אבל לא היה נראה שזה עושה לו משהו.

הוא ניגש פעם לר' שבתאי זצ"ל, ואמר שאינו מרגיש שום חיזוק מהדרשות, זה טוב לו להעביר את הזמן, הוא נהנה מהוורטים מהסיפורים ולפעמים גם מהמילי דבדיחותא, אבל לא יותר, זה לא נכנס לו!! נכנס באוזן ויוצא מיד!

אמר לו ר' שבתאי זצ"ל: כתוב תורה "והיו הדברים האלה על לבבך", על לבבך כתוב ולא בתוך לבבך! מדוע? הרי העיקר מה שהדברים נכנסים בתוך הלב של האדם ולא נשארים בחוץ על מעטפת הלב? אלא שזו הדרך של התחזקות האדם, לא תמיד הדברים מיד פועלים את פעולתם, דברים רוחניים יש להם השפעה עמוקה וארוכת טווח, הם נכנסים לאדם ועומדים על לבו, וגם כשנראה לו שזה לא עושה לו כלום ולא מחזק אותו, אבל הדברים יושבים על לוח ליבו, בונים אט אט את קומתו ובניינו הרוחני, עד שביום מן הימים זה יחדור ללבו והוא יתחזק ויתרומם.

עברו כמה שנים, והנה פוגש יום אחד ר' שבתאי זצ"ל את הבחור הנ"ל, והנה הוא נראה כבן תורה רציני וחזק! לתמיהת ר' שבתאי מה הביאו לכך, ענה לו הבחור, שבמלחמת יום הכיפורים הוא גויס

סיפר המגיד הירושלמי הגה"צ ר' שבתאי יודלביץ זצ"ל, שבדרשות הקבועות שלו ב'זכרון משה' בירושלים, היה מגיע

האוויר, חור ענק שנפער בתחתית הטנק מהפגז שעבר מצד לצד, בכוחות אחרונים נשכבתי והתגלגלתי לעבר החור ומשם החוצה לאוויר, עד שבאו לחלץ אותי בחסדי ה'.

"אז הבנתי את משמעות לשון התורה 'על לבבך', אדם שומע קונה לעצמו ידיעות וחיזוקים, זה נראה לו שזה לא משפיע, זה לא נכנס לו ללב, זה לא בונה אותו, אבל האמת - זה נמצא, זה ממתין, זה מצפה, ואז בבת אחת הכלים שקנה לעצמו משפיעים, מעוררים ומחזקים את בניינו הרוחני.

אין להתיימשך אף פעם מלעורר את האחרים ואת עצמו, גם כשנראה שאין השפעה היא בא תבוא. עוד חיזוק ועוד שיחה ועוד התעוררות - בונים את בניינו הרוחני של האדם!"

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב בנימין גולד, כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

למלחמה, והיה בצוות טנק באזור תעלת סואץ, כשהם מתקדמים בשדה הקרב בתוך התקפה בלתי נגמרת של פגזים ששרקו ללא הרף...

והנה בום אדיר!!!!... אש, עשן, מחנק... פגז פגע פגיעה ישירה בטנק שלהם! לא רואים כלום, רק זעקות שבר, תימרות אש ועשן... מספר הבחור לר' שבתאי: "הרגשתי ממש ברגעים האחרונים של חי, ניסיתי להיזכר במילות הווידוי... העשן הלך והחניק, ואין מוצא! ואז משום מקום, נזכרתי בדבריו של הרב שאמר לי, שדברי חיזוק שאדם שומע גם אם נראה לו שלא משפיעים עליו, אבל הם יושבים לו 'על' לוח ליבו עד שיזכה ויכנסו לליבו, והחלטתי מיד שאם אני ניצל מהתופת הנוראה אני מיד מתחזק, לוקח את הדברים ששמעתי מהרב כל השנים ומכניסם לליבי..."

"ואז לפתע נס!! אני מגלה ממש בשניות האחרונות לפני שנגמר לי

המשך מעמוד 25 | הרב ישראל ליוש

אין פני הרב אלי כתמול שלשום?" "נודע לי" - ענה לו הב"ח - "כי ברשותך נמצאים שישים אדומים זהב! מאין לך כסף רב כל כך? זה הרי הרבה יותר מפרנסת הרבנים! חושד אני שמא נטלת שוחד..."

נגרש מתשובתו אמר לו הט"ז: "חלילה לי מעשות כדבר הזה, כיון שיצאתי מביתי ללכת לקראקא לצורך רפואת עיניי, אספו לי משפחתי סכום זה להוצאות הדרך ושכר הרופאים". כששמע זאת הב"ח נרגע, והשלום והאהבה שבו לשרור ביניהם.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

'בריסק', שם כיהן בזמן שהוא חותנו הגאון רבי יואל סירקיש זצ"ל בעל הב"ח. הוא הגיע לשם ביום חמישי, והתכוון לשבות בבית חותנו. בערב שבת, בחצות היום, ביקש מחמותו שתשמור עבורו צרור דפים שהיו עמו, וכן ארנק ובו שישים אדומים זהב.

נציין, שהב"ח חיבב מאוד את חתנו הט"ז, ובכל פגישה עמו לא נמנע מלהראות לו את חביבותו כלפיו. הם נהגו תמיד להשתעשע בדברי תורה, באהבה ובחיבה הדדית.

אך לא כך היה באותה שבת. פני הב"ח לא האירו כלל לחתנו הט"ז, הוא שוחח איתו קצרות, וכמעט לא שת ליבו אליו. היטב חרה הדבר לט"ז, ולא הבין מדוע חמיו מתייחס אליו כך. במוצאי שבת, אור אומץ ופנה אל חותנו ושאל אותו: "מה פשעי ומה חטאתי? מדוע

אחד הבחורים היה 'פורים רב'. ובתוך הדרשה אמר מילה לא יפה. תהיתי בליבי מה יעשה רבינו, מחד ודאי לא יעליבנו ברבים וגם לא ירצה להשבית השמחה, מאידך האם ישב וישתוק על דבר כזה?

ימי הפורים במחיצתו של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

לקראת שבת מלכתא שמות חלק ב' מיוחד לפורים, להזמנות: 02-560-9000

בערב שבת, כאשר עזבה בעלת הבית את המטבח, עמד אחד הילדים עם כוס שוקו ליד הסיר, וללא כוונה נשפך לו מהכוס לתוך הסיר הגדול עם הבשר...

כמו בהמה, וכתב הפמ"ג שבהפסד מרובה אפשר להקל.

ההלכה בבשר והשוקו

לפי האמור, אם יתכן שהיה ששים כנגד החלב בשוקו שנשפך לסיר הבשר, אף שכעת לא יודעים לשער, כיוון שנחסר מהרוטב. וכן אם לא יודע כמה הכמות שהילד שפך לסיר, לכתחילה יש להחמיר ובהפסד מרובה יש להקל אם היה בסיר בשר עוף.

אמנם אם היה בסיר בשר בקר, נאסר כל הסיר עד שיתברר שהיה ששים כנגד החלב.

ויש בהלכה זו עוד חילוקים אם ניתז על הסיר מבחוץ, שהדין משתנה אם ניתז כנגד הרוטב או למעלה מכנגד הרוטב, ואם הסיר מכוסה או לא, וכן אם נשפך על חתיכה ואח"כ נכנסה החתיכה לסיר, ועל כך אי"ה במאמרים הבאים.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

בבית משפחת וייס בערב שבת, כאשר עזבה בעלת הבית את המטבח, עמד אחד הילדים עם כוס שוקו ליד הסיר, ובלי כוונה נשפך לו מהכוס לתוך הסיר הגדול עם הבשר, לאחר כמה דקות נכנסה הגברת למטבח ותפסה מה שקרה. מיד לקחה מצקת, שאבה את הרוטב מהסיר ושפכה לכיור כדי להוציא את החלב המעורב ברוטב. כשבא בעלה וסיפרה לו מה שקרה, ניסה לברר האם יש ששים בסיר כנגד החלב. לאחר שנשפך מן הרוטב קשה לשער האם בצירוף הרוטב שהיה מתחילה היה ששים כנגד החלב או לא.

יש לשער כמות החלב בשוקו

הבה נדון בכמה יסודות בהלכה זו: תחילה צריך לדעת שאין ששים כנגד כל מה שנשפך לסיר. כיוון שבבית משפחת וייס כשמכינים שוקו עושים חצי מים וחצי חלב, א"כ אף שהחלב מעורה עם המים, כיוון שהם עדיין היתר, לכן אם לדוגמא נשפך חצי כוס מספיק ששים כנגד רבע כוס.

ספק אם יש ששים

כאשר נפל איסור לתוך היתר, ונשפך מהתערובת באופן שאי אפשר לשער אם היו ששים כנגד האיסור, יש בזה חילוק שאם התערובת היא מין במינו, למשל בשר אסור ובשר מותר, שבוזה מה"ת בטל ברוב ורק מדרבנן צריך ששים, יש להקל מספק, אכן כשזה מין לתוך שאינו מינו, כגון חלב לתוך בשר, שאז מן התורה אסור עד ששים כיון שנותן טעם, בזה אסור מספק.

חלוק בין בשר בהמה לבשר עוף

לפי זה דנו גדולי הפוסקים לחלק בין בשר בהמה האסור מן התורה, עם חלב ששם יש להחמיר בספיקו. אך בבשר עוף דעת הש"ך (סי' צ"ח סק"ז) שכיון שאיסורו מדרבנן יש להקל מספק, אך הרמ"א והט"ז (סי' צ"ח סק"ה) החמירו בזה דחכמים תקנו לאסור בשר עוף

חוויה רוחנית יומית

מדי יום אצלך במייל

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

'משנכנס אדר מרבים בשמחה' עד מתי מרבים? עד פורים או כל החודש?

הלכה
במעגל
השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א
נלקט ממשנ"ב מהדורת דרשו

ומה ההבדל בין ראש חודש אדר שחל בערב שבת,
לראש חודש אייר שחל בערב שבת?

נדונים הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעורר לב הלומדים, ולהלכה יש לעיין במקורות. הובאו בביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'

הציפורנים בערב שבת. וכתב המשנ"ב (שם ס"ק ז) שיש מקומות שאין מגלחין ואין נוטלין צפורנים בראש חודש אפילו חל ביום ערב שבת קודש, כי כן ציוה רבנו יהודה החסיד.

פסק שונה מצינו לענין ראש חודש אייר שחל בערב שבת, שכתב המשנ"ב (סימן תצג ס"ק ה) שאף לנוהגים שלא להסתפר מיד לאחר הפסח, מותר להסתפר בערב שבת אם חל ראש חודש בשבת, והטעם כי יש בו תוספת שמחה של שבת וראש חודש [ולא סיג המשנ"ב דבריו לנוהגים לפי צואת רבי יהודה החסיד].

ובבאור החילוק ביאר הגר"מ פיינשטיין (בין פסח לשבועות פ"י הע' ח), שבראש חודש אייר שחל בערב שבת מותרים להסתפר, משום שאי אפשר היה להסתפר קודם לכן, ודעת הגר"ש אלישיב (הלכות חג בחג ספירת העומר פ"ז הע' 51) שכיון שהמנהג שלא להסתפר בראש חודש אינו מנהג קבוע, משום כך יש להתיר ולהסתפר על כל פנים בראש חודש אייר [אמנם למי שנהג איסור בזה לא יסתפר].

מאידך, דעת הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי בעניני ניסן עמ' עו) שהמקפידים שלא להסתפר יש להם לנהוג כך גם בראש חודש אייר, וכן דעת הגר"י קנייבסקי (בין פסח לשבועות שם הע' ז), ובשו"ת 'שלמת חיים' (הוצ' רא"ם ס' דש) כתב שאין לדייק סתימת לשון המשנ"ב בסי' תצג שכוונתו להתיר לאותן מקומות שאינם נוהגים כצוואת ר"י החסיד, וכמו שכתב המשנ"ב בסי' רס (שם) 'יש מקומות שאין מגלחין'.

'משנכנס אדר מרבים בשמחה' עד מתי מרבים? עד פורים או כל החודש?

דינא דגמרא (תענית כט א) הוא 'משנכנס אדר מרבים בשמחה' והביא זאת המשנ"ב בהלכות מגילה (סימן תרפו ס"ק ח), ואף הביא את המשך דברי הגמרא, שמי שיש לו דין באדר עם עכו"ם, ידון עמו באדר. ובדין זה של 'משנכנס אדר מרבים בשמחה' עד מתי יש להרבות בשמחה, האם עד פורים שזה עיקר השמחה ומטרתה, או כל החודש? ב'אשל אברהם' (בוטשאטש ס"ב) כתב, שהכוונה היא שיש להרבות בשמחה כל החודש, וכמו בחודש אב שממעטין בשמחה, שכתבו הפוסקים שהכוונה היא בכל החודש עד אלול כמבואר גם במשנ"ב (סימן תקנא ס"ק ב), והרי מידה טובה מרובה ממידת פורענות [אכן ראה שם בביאורים ומוספים מהדורת 'דרשו', שהובאו דעות חולקות לענין חודש אב], וכן משמע מן הנאמר במגילת אסתר "והחודש על אשר נהפך להם מיגון לשמחה. וכן כתב החתם סופר (הגהות על השו"ע ס' תקנא ס"ק ב).

במה וכיצד מרבים בשמחה משנכנס אדר?

משנכנס אדר מרבים בשמחה, הוא דינא דגמרא כמובא במשנ"ב (סימן תרפו ס"ק ח), ולא ביאר המשנ"ב באיזה אופן ובמה מרבים בשמחה? הגר"ש ז"א אוערבך (הליכות שלמה פורים פ"ח אורחות הלכה הע' 36) ביאר שהלכה זו של מרבים בשמחה, אין הכוונה להרבות בפעולות של שמחה, אלא עיקר הדין להסיר מלבו בימים אלו כל עצב ודאגה. וה'נימוקי אורח חיים' (ס"א) הביא מה שכתב ב'שער יששכר', שכל דבר שמרבה אצלו שמחה יש בזה מצוה, ולכן לא פרטו חז"ל באיזה אופן ירבה בשמחה.

ובשו"ת 'צפנת פענח' (דוינסק ח"ב ס' כג) כתב על דין מרבים בשמחה, שאין שמחה בלא אכילה ושתייה.

ודעת הגר"ח קנייבסקי (תורת המועדים ס"ק א) שכוונת הדין הוא, שאם צריך לעשות איזו שמחה, יעשה בחודש זה. והביא שם, שהגר"י קנייבסקי נהג לשתות יין בחודש אדר. ובהקדמה לספר 'קונטרס חידושי מרן הגר"ח קנייבסקי', הביא בשמו, שריבוי השמחה בחודש אדר הוא על ידי שלומדים יותר תורה, וכמו שאמר דוד המלך בתהילים: "פקודי ה' ישרים משמחי לב".

מה ההבדל בין ראש חודש 'אדר' שחל בערב שבת, לראש חודש 'אייר' שחל בערב שבת?
השו"ע (סימן רס סעיף א) כתב שמצווה להסתפר ולקצוץ

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו לו:
bdirshu@neto.net.il

וכך התנהל לו האירוע, כשהוא משמיע כמה מילים, ורבי שמשון מתרגם את הדברים מאנגלית לעברית. ההרצאה הסתיימה קרוב לאחת אחר חצות...
 "לימים הבנתי כי ההרצאה עניינה אותם כשלג דאשתקד", סיפר אותו יהודי יקר, "וגם אם ההתמחות שלי חשובה ותועלתית, להם-לא היה שום עניין לשמוע אודותיה. ורק רגישותו הנדירה של הרב פינקוס שלא ידעה גבולות, שברה שיאים של הבנה והטבה".
 (מתוך הספר - 'ואהביו כצאת השמש בגבורתו')

וכך הוזה. רבי שמשון בכבודו ובעצמו ליקט אחד לאחד את עשרת השומעים הנבחרים, בני תורה נכבדים, ובשעה היעודה התקבצו ובאו לשמוע מה בפיו. דא עקא שתכף עם תחילת ההרצאה התעוררה בעיה בלתי צפויה, כאשר התברר כי האיש בקושי מסוגל להוציא מפיו שתי מילים רצופות בעברית, ואילו 'קהל המאזינים' אינו מבין את שפת האנגלית שבפיו. מה עושים?
 פשוט ביותר. הרב נעמד תכף לצדו והציע בטבעיות: "אני אשמש כמתורגמן".

המשך מעמוד 19 | הרה"ג רבי אלחנן ויסבורד שליט"א

לשמוע. הוא עושה בשבילי את העבודה... כל נדיב חדש שאני מגיע אליו - הוא מתקשר אליו ומשכנע אותו עד כמה כדאי לו לעשות את השותפות הזו...

לאחד מהנדיבים אמר רבינו, שיש מעלה יותר גדולה ביששכר וזבולון, שהזבולון נותן את הכסף ליששכר לפני שהוא לומד, כדי שיוכל אח"כ ללמוד, וע"כ שייטן את המשכורת לאברכים בר"ח שלפני החודש שלומדים, ולא בסוף החודש, וכך עשה. וכך יש באחד הכוללים שברשת הכוללים כזה כולל, שנוהגים כך ע"פ רבנו.

החזיק את עולם התורה

שח הגר"ח ברמן: ברשת הכוללים 'יששכר באהליך' גם קרה שנקלעו לחובות רבים, ולא שילמו משכורות מספר חודשים. לבסוף נמצא גביר שהואיל לתרום סך מליון ₪ אם יקבל ברכה מרבינו. הביאווה לפני רבינו. רבינו שאל את ראש הכוללים כמה חובות יש? ואמר 18 מליון ₪. ואמר רבנו לגביר שהוא יכול לתרום את כל הסכום. הזדעזע הגביר ושאל: "מהיכן יהיה לי הסכום הזה?", ורבינו הסביר לו בחיוך ובעדינות שהוא יכול. הלך הגביר לנהריה להרה"צ רבי דוד אבוחצירא, סיפר לו את הדברים ושאל מה לעשות? אמר לו רבי דוד: "אם רבינו אמר לך שאתה יכול אז אתה יכול ואתה צריך!", וכך עשה הגביר ואחר שנתן את כל הסכום ראה שעדיין נשאר לו הרבה כסף...

(מתוך 'כאיל תערוג' אדר א' תשע"ח)

כמעט לגמרי מלהצליח לתפוס מישהו, נכנסתי אל ראש הישיבה ושאלתי אותו אם אוכל לפנות לכמה גבירים, ולדבר דברים חריפים כדי שיתעוררו ויצילו את המצב. רבנו פתח את הסידור, דפדף לזמירות של מוצאי שבת לזמר 'איש חסיד' והחל לקרוא: "יזמתי ונמכרתי להעבידי לכבודך ולא לכבודי". "אל תעשה כלום! לך לביתך ותתפלל והקב"ה יעזור לך!". עשייתי כדבריו ולאחר ארבעים ושמונה שעות התקשר גביר אחד מעצמו, ושילם את כל הסכום החסר לאותו חודש...

שותפות עם התורה

היה יהודי ממונסי, שכשפגשתי אותו לפני כמה שנים בתחילת דרכי, הוא התלהב ונתן שלושת אלפים דולר לכולל. אותו יהודי היה אף הוא בתחילת דרכו בעסקים, ואת הכסף שהוא נתן לכוללים הוא לווה מאחרים. את המעשה הזה הוא עשה לאחר שהראיתי לו את דבריו של רבינו יונה באגרת התשובה "שהרוצה להינצל מהעוון והעונש המר יתעסק בצרכי הרבנים והתלמידים".
 בשנה שלאחריה הוא לקח על עצמו להחזיק שלושה אברכים. אחרי כמה חודשים אני מקבל ממנו טלפון, בו הוא מבשר לי שהוא נכנס עכשיו לעסק גדול, הוא מבטיח את כל המעשרות לכולל, והוא רוצה ברכה לעסק ממו"ר רבינו. הלכתי וסיפרתי לרבינו על בקשת אותו יהודי. תגובתו הייתה: "תגיד לו למה רק מעשר? שייטן חמישים אחוז! שיעשה שותפות עם הקב"ה!". אותו יהודי הסכים, ומאז הוא הצליח בעסקים עד שהוא העלה את סכום התמיכה שלו פי ארבע, ואחרי תקופה הוא העלה את תרומתו פי עשר. כיום אותו יהודי הוא עשיר מופלג, והוא מתקשר ומספר את סיפורו לכל מי שרק מעוניין

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

פנימיה מעולים. בבוא הזמן, אף התמסר ר' זלמן למצוא עבורו שידוכים מתאימים, ועמל לגייס כסף רב עבור הוצאות חתונתן... הודות לכך זכו השלוש להקים בתים נאמנים לה', וזכה אותו האיש לראות דורות ישרים מבורכים של חסידים ואנשי מעשה, יראי אלוקים, המפארים כיום את שמי היהדות החרדית. וכל זאת בעטיו של ר' זלמן האיש, אוהב שמעולם לא נהפך לאויב, על משמרת אמונתו עמד בגבורה ובעוז - -

ובאותו ענין עוד מספרים, כי בעת ההיא שמאפיית ברמן היתה ממוקמת גם היא ברחוב מאה שערים, היו רואים לא אחת את ר' זלמן כשהוא ניגש לבעל המאפייה ומברכו בלבביות רבה: "השי"ת ישלח לך ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך!" והיה זה לשיעור גדול באמונה עבור הסובבים, כי ה' הוא הנותן לחם לכל בשר, ולא השתדלות של בשר ודם.

אומר היה ר' זלמן בשנינות: "אמרו חז"ל - 'כל המתפלל בעד חברו וצריך לאותו דבר הוא נענה תחילה' - הפירוש הוא כך: אם אחד מתפלל בעד חברו שיצליח בדרכו, בעוד שהוא המתפלל צריך לאותו דבר - היינו שעדיף לו שחברו לא יצליח, כגון שנראה לו שבזה לוקח פרנסתו וכו'. אך אם כל זה מתעלה היהודי מעל עצמו, ומתפלל להקב"ה לטובת הצלחת חברו, אזי עוזר לו השי"ת שהוא נענה תחילה ואינו מפסיד כלום מכך!"

(מתוך הספר 'ר' זלמן')

יתברך!
 "הן הקב"ה יודע בדיוק כמה עוגות נמכור כל השנה כולה! אין לי כל ספק כי גם אם לא היה קורה עתה כדבר הזה, הרי שבחשבונות שהיינו עושים בסוף השנה היינו נוכחים לדעת כי כל הכמות הזו של העוגות היתה נותרת ללא תמורה!"

ותשקוט הארץ - -
 - ימים עברו, החיים המשיכו לנוע על צירם, והריח העולה מתנוריהן של המאפיות החדשות והישנות כבר הפך מזמן לחלק מהווי רחובות ירושלים, אולם ריח ניחוחו הטוב של ר' זלמן גבר עשרת מונים על כל ריחות ערבים שבעולם.

אותו בעל מאפייה מתחרה, מטבע הדברים, שוב לא היה יכול להביט בפניו של ר' זלמן, ומשאך ראה את ר' זלמן בקצהו של הרחוב היה עובר לצד השני ומשים עצמו כאילו אינו רואהו. אך ר' זלמן אינו מבין, מה זה ועל מה זה.

הוא פונה אל האיש בשפה נעימה ומדבר על ליבו:
 "הלא ידידים טובים היינו מאז ומעולם, אתה יכול להמשיך להרגיש בנוח לצדידי. לא קרה כלום. אדרבה, פנה אלי בשביל כל מה שתזדקק, ואנוכי אעמוד לימינך", נם לו ר' זלמן, איש האמונה.

וההזדמנות לא איחרה מלהגיע - - -
 לימים נותר האיש בודד בעולמו עם שלוש בנותיו אשר עמו בבית. בתום לבו, ובאין כל ברירה אחרת בידו, עמד האיש למסור את בנותיו לאומנה במוסדות המדינה...

או אז נחלץ לעזרתו 'ידידו' הטוב ר' זלמן. הוא נכנס לעובי הקורה ועמל רבות לסדר את הבנות במוסדות חרדים מתאימים, בתנאי

• דף היומי בבלי

• דף היומי בהלכה

• ווארט או סיפור לפרשת השבוע • הרצאות מיוחדות לפורים

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מחיצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח מצויה - האם היא כשרה?
- ◆ האם ניתן לעשות מחיצה לרשות היחיד מבני אדם?
- ◆ והאם מותר לומר לגוי לעשות מלאכה בשבת לצורך מצוה?

מחיצות רשות היחיד

פירצה בזווית ברוחב של שלושה טפחים לפחות - כיון שאין דרך לעשות פתח באופנים אלו, הרי זו 'פירצה', המבטלת את כל היקף המחיצות.

- בית שנפרצה פירצה באחד מקירותיו, אף אם רוחב הפירצה הוא יותר מעשר אמות - הפירצה נחשבת לפתח, כיון ש'פי תקרה יורד וסותם'.
- רשות היחיד שאחד מצדדיה נפרץ, וה'פרוץ' שבמחיצה זו מרובה על ה'עומד' - נחשב הדבר כאילו כל המחיצה שבצד זה אינה קיימת, ומכיון שהרשות אינה מוקפת בארבע מחיצות, דינה כ'כרמלית'.
- בהמשך לאמור: אם העומד שווה לפרוץ, וכל שכן אם הוא מרובה ממנו - ואין פירצה שרוחבה יותר מעשר אמות - נחשב הפרוץ כעומד.
- ככל דיני פרוץ ועומד ב'שַׁתִּי', דהיינו בקו הרוחב של המחיצה, כן דיני פרוץ ועומד ב'עֵרְב', דהיינו בקו הגובה של המחיצה - מהקרקע ועד לעשרה טפחים.

מהלכות רשות היחיד

- רשות היחיד שהקפתה במחיצות לא נעשתה ל'שם דירה' - החמירו חכמינו ז"ל בדינה. ונחלקו ראשונים אם חכמים אסרו איסורים אלו גם ברשות היחיד מקורה, ויש שהכריעו כדעת המחמירים
- ספינה שדפנותיה גבוהות עשרה טפחים - הריהי רשות היחיד, ונחשבת כ'מוקפת לדירה', ולכן מותר לטלטל חפצים בתוכה אף אם שטחה גדול מ'בית סאתיים'.
- אסור לומר לגוי לעשות מלאכה דאורייתא בשבת אף לצורך מצוה. ויש מהראשונים שהתיר זאת, ולצורך מניעת מכשול מ'רבים', ניתן להקל כדבריו.

- רשות היחיד היא מקום שגובהו עשרה טפחים לפחות, ורוחבו ארבעה על ארבעה טפחים לפחות. ותלולית עפר ברשות הרבים שגובהה עשרה טפחים, נחשבת כמוקפת במחיצות, והיא רשות היחיד.
- מחיצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח מצויה אינה נחשבת כמחיצה לרשות היחיד. ואם נמצאת במקום סגור שהרוח אינה שולטת בו - יש אומרים שאינה נחשבת כמחיצה; ויש שהסתפק בדבר.
- מחיצת רשות היחיד שהועמדה בשבת בשגגה - מותר לטלטל חפצים בתוכה; אולם, אם הועמדה במזיד, אסרו חכמים לכל אדם לטלטל בתוכה עד לסוף השבת.
- בני אדם ראויים לשמש כמחיצה, ואם הם מקיפים שטח ברשות הרבים מכל עבריו, אף בעודם הולכים - נחשב השטח שבתוך ההיקף כרשות היחיד לכל דבר, ומותר לטלטל חפצים בתוכו. ולדעת הרמ"א, אין להסתמך על מחיצה זו כי אם בשעת הדחק.
- והתנאי העיקרי להכשרת מחיצה זו, הוא - שהמשמשים כמחיצה לא ידעו על כך. ולכן, אין להשתמש במחיצה זו אלא כשמדובר בקבוצה גדולה המכונסת במקום אחד, אולם, במספר אנשים מועט יש לחשוש שיתרחקו זה מזה, שהרי אינם יודעים כי הם משמשים כמחיצה, והמחיצה תיפסל.

פירצה במחיצת רשות היחיד

- רשות היחיד היא מקום המוקף במחיצות מכל עבריו. ופירצה במחיצה ברוחב עשר אמות או פחות, נחשבת כ'פתח'. ופירצה ברוחב של יותר מעשר אמות, או שבאחד מצדדיה של רשות הרבים נפרצה המחיצה לחלוטין, או